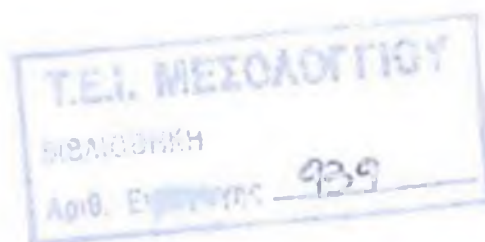

Τ.Ε.Ι ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ
Γαρουφαλής Γεώργιος

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
Λαζανά Φιλώ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

2.2.12. SNOWBOARD.....	37
2.2.13. TREKKING.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	39
3.2. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΔΥΟ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ.....	48
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	60

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακή μου του τμήματος Σ.Σ.Ο.Ε. του ΤΕΙ Μεσολογγίου. Αφορά τον χειμερινό τουρισμό και τους τρόπους ανάπτυξης του.

Ο χειμερινός τουρισμός ασκείται την χειμερινή περίοδο στο διάστημα από 15 Νοεμβρίου μέχρι 15 Μαρτίου. Παρότι ο τουρισμός στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος τα τελευταία χρόνια δεν συμβαίνει το ίδιο και για τον χειμερινό τουρισμό.

Σκοπός της εργασίας μου είναι να εξετάσω τους παράγοντες που συντελούν στην μη ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού και να προτείνω τρόπους και λύσεις ούτως ώστε να μπορέσει να αναπτυχθεί .

Στο πρώτο κεφάλαιο αναφέρω την έννοια του τουρισμού και εξετάζουμε τις διακρίσεις του. Στην συνέχεια κάνουμε μια αναδρομή στην εξέλιξη του τουρισμού στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο κάνω αναφορά στον χειμερινό τουρισμό και αναλύουμε τα είδη του.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζω τρόπους ανάπτυξης του χειμερινού τουρισμού στην Ελλάδα και κάνω σύγκριση με δύο χώρες του εξωτερικού.

Η μέθοδος της βιβλιογραφικής έρευνας που χρησιμοποίησα για την συγγραφή της εργασίας μου βασίζεται σε βιβλία και πληροφορίες που άντλησα από το διαδίκτυο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός θα μπορούσε να οριστεί ως το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού και την διανομή μη μόνιμων κατοίκων, εφόσον αυτά δεν οδηγούν σε μόνιμη διανομή και δεν συνδέονται με καμία κερδοσκοπική δραστηριότητα. (Ηγουμενάκης, 2004, σ.13)

Υπάρχουν αρκετές διακρίσεις του τουρισμού αλλά είναι αδύνατο να συναντήσει κανείς ένα είδος αυτόνομο. Για να τα προσεγγίσουμε καλύτερα θα τα εξετάσουμε ως προς τον τόπο, τον χρόνο και τον σκοπό/θέμα του τουρισμού καθώς και ως προς τον χαρακτήρα των τουριστών. Έτσι, έχουμε:

Α) Ως προς το τόπο.

Είναι η βασικότερη διάκριση του τουρισμού, όπου έχουμε τον εσωτερικό και τον εξωτερικό και σχετίζεται με την μετακίνηση των κατοίκων μιας χώρας στο εσωτερικό της ή προς μια άλλη χώρα αντίστοιχα.

Εστιάζοντας ακόμη περισσότερο στον τόπο διαμονής, έχουμε τον ορεινό, τον θαλάσσιο, τον παραλίμνιο, τον παραποτάμιο, τον τουρισμό των κρουαζιερόπλοιων κ.α.

B) Ως προς το χρόνο.

Για τον τουρισμό, το κάθε έτος έχει τρεις εποχές και επομένως τις αντίστοιχες διακρίσεις σε: θερινό τουρισμό (για τους μήνες Ιούλιο έως Σεπτέμβριο), τον χειμερινό (για τους μήνες Νοέμβριο έως Μάρτιο) και τον τουρισμό της ενδιάμεσης περιόδου (για τους μήνες Απρίλιο έως και Ιούνιο και τον μήνα Οκτώβριο).

Επίσης, μπορούμε να διακρίνουμε τον τουρισμό εορτών (για τις μεγάλες θρησκευτικές εορτές) και σε τουρισμό των τριημέρων ή του Σαββατοκύριακου.

Γ) Ως προς τον σκοπό/θέμα.

Στην κατηγορία αυτή τα είδη μπορούν να θεωρηθούν αμέτρητα αφού οι επιθυμίες και οι λόγοι για τους οποίους κάνει ο τουρίστας το ταξίδι του είναι υποκειμενικοί. Ωστόσο, τα κυριότερα είδη είναι: ο τουρισμός αναψυχής , ο συνεδριακός , ο εκθεσιακός , ο αθλητικός , ο ιαματικός , ο θρησκευτικός , ο εκπαιδευτικός –μορφωτικός , παρατήρησης άγριας φύσης κ.α.

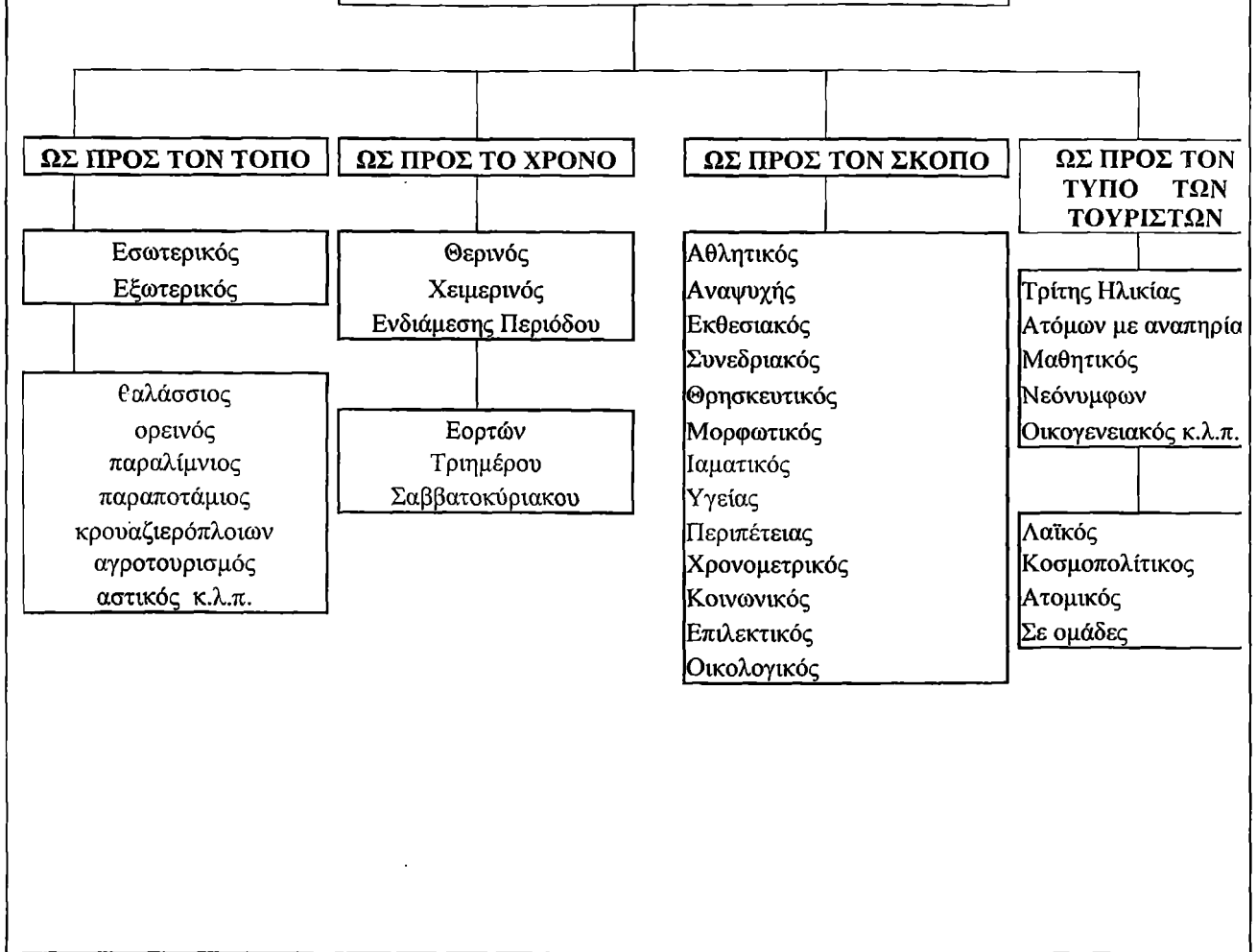
Δ) Ως προς τον χαρακτήρα των τουριστών.

Σε αντίθεση με τις άλλες κατηγορίες αυτή βασίζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τουριστών όπως είναι για παράδειγμα ο τουρισμός της τρίτης ηλικίας ή των ατόμων με ειδικές ανάγκες , ο μαθητικός τουρισμός.

Επίσης , στην ίδια κατηγορία μπορούν να ενταχθούν δύο ακόμη διακρίσεις του τουρισμού που σχετίζονται- αν και όχι αμιγώς – με τις οικονομικές δυνατότητες των

τουριστών: α) του λαϊκού ή του κοσμοπολίτικου και β) του ατομικού (ένα νοικοκυριό) ή ομαδικού (group).

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.2.Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια παρατηρείτε μια αύξηση του τουρισμού αν και κάποια γεγονότα κατά καιρούς λειτούργησαν ανασταλτικά όπως π.χ. η αύξηση των τιμών στην τουριστική βιομηχανία .

Η Ελλάδα σαν ένας τουριστικός προορισμός άρχισε να προσελκύει κόσμο από τις αρχές της δεκαετίας του '50 και μετά. Μέχρι τότε η τουριστική κίνηση στην Ελλάδα ήταν περιορισμένη και αποτελείτο κατά κύριο λόγο από πολύ πλούσιους τουρίστες οι οποίοι ενδιαφερόντουσαν περισσότερο για τον πολιτισμό και τα αρχαία μνημεία .Τα συναλλαγματικά έσοδα που αποκόμιζε ήταν ασήμαντα, ο δε τουρισμός αποτελούσε μόνο ένα μικρό μέρος της τότε οικονομικής της δραστηριότητας.

Αυτό που συνέβαλε αποφασιστικά στην προσέλκυση ενός μεγαλύτερου αριθμού τουριστών στην Ελλάδα στην διάρκεια του δεύτερου μισού της δεκαετίας του '50, ήταν η υποτίμηση της δραχμής τον Απρίλιο του 1953. Η Ελλάδα έγινε τότε αν όχι ο φτηνότερος τουριστικός προορισμός για τους διεθνείς τουρίστες, τουλάχιστον ένας από τους φτηνότερους. Έτσι λοιπόν, άρχισαν να επισκέπτονται την Ελλάδα και άτομα χαμηλότερου εισοδήματος, αφού ο τουρισμός ήταν πιο προσιτός.

ΕΤΗ	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
1950	38.000	-
1955	196.000	584,80%
1960	399.000	103,60%
1965	1.132.000	374,00%
1970	1.609.000	42,10%
1975	3.173.000	97,20%
1980	5.271.000	66,10%
1985	7.039.000	33,50%
1990	8.873.000	26,00%
1995	10.130.000	14,20%

Την δεκαετία του '60, έγιναν εντατικές προσπάθειες για να αναπτυχθεί ο τουρισμός, οι οποίες είχαν μεγάλες δυσκολίες, λόγω των περιορισμένων κεφαλαίων που ήσαν διαθέσιμα. Κατά συνέπεια οι προσπάθειες να αναπτυχθεί ο τουρισμός την περίοδο εκείνη δεν ήταν ανάλογη με τις ευκαιρίες που παρουσιαζόντουσαν. Ακόμα και έτσι όμως, ο αριθμός των επισκεπτών στην Ελλάδα εξακολουθούσε να αυξάνεται και έτσι να γίνεται δυνατή η θετική συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας.

«Την δεκαετία του '70, οι κύριες διεθνείς τουριστικές αγορές της Ελλάδας ήταν οι Η.Π.Α., η Μεγάλη Βρετανία και οι εύπορες Δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Η πτώση της δημοτικότητας των Ισπανικών παραθεριστικών κέντρων στη Μεσόγειο στα μέσα και προς το τέλος της δεκαετίας αυτής και οι ανάγκες της Ευρωπαϊκής τουριστικής βιομηχανίας για νέους τουριστικούς προορισμούς συνέβαλλαν στις μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν τόσο στη νοερή εικόνα της Ελλάδας σαν τουριστικού προορισμού, όσο και στην υποδομή της στα μέσα της δεκαετίας αυτής»(Ε.Ο.Τ,Ε.Σ.Υ.Ε,1998)

Την δεκαετία του '80, ο τουρισμός βρίσκεται σε μια δύσκολη καμπή. Η συμφωνία της ένταξης της χώρας στην Ε.Ο.Κ. το 1981 και τα χρόνια οικονομικά της προβλήματα προκάλεσαν βαθμιαία μια ουσιαστική αύξηση των τιμών και στη τουριστική της βιομηχανία, έτσι ώστε η Ελλάδα να μην μπορεί πια στο τέλος της δεκαετίας αυτής να θεωρείτε σαν ένας τουριστικός προορισμός που να μπορεί να πουληθεί στο εξωτερικό κατά κύριο λόγο για τη φθηνία του.

«Την δεκαετία του '90, ο τουρισμός της Ελλάδας αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα, η Ελλάδα βρίσκεται εδώ και χρόνια στην κατάσταση των 40 δημοφιλέστερων προορισμών παγκοσμίως αλλά και μεταξύ των 40 τουριστικών προορισμών με τις μεγαλύτερες εισπράξεις στον κόσμο. Τη δεκαετία αυτή γίνεται το

εξής παράλογο, η Ελλάδα αυξάνει τις αυξήσεις της κατά 2,2 εκατομμύρια, μειώνεται η συμβολή της στη παγκόσμια αγορά κατά 0,15%. Το 1998 σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, η χώρα μας, δεν καταλαμβάνει τη 13^η θέση όπως πριν, αλλά την 16^η. Ενώ ο αριθμός των επισκεπτών φτάνει στα 11,1 εκατομμύρια. Αλλά και σε ότι αφορά τις εισπράξεις της από το διεθνή τουρισμό, ενώ καταλάμβανε την 24^η θέση παγκοσμίως, πλέον είναι 27^η παρ'όλο που το ποσό των εισπράξεων ανέρχεται σε 4δισ δολάρια Η.Π.Α.»(Ε.Ο.Τ.,Ε.Σ.Υ.Ε.,1998,σελ.31)

Την τελευταία δεκαετία, σημαντικό ρόλο έπαιξαν τα διεθνή γεγονότα, οι δυσμενείς συγκυρίες κάτω από τις οποίες λειτούργησε ο τουρισμός, όπως η σύρραξη στον Περσικό κόλπο, ο πόλεμος στην Γιουγκοσλαβία, ο ρόλος της τρομοκρατίας στην Ελλάδα και άλλα πολλά, με αποκορύφωμα την τρομοκρατική ενέργεια της 11^{ης} Σεπτεμβρίου το 2001 στη Νέα Υόρκη που κατάφερε ένα τεράστιο πλήγμα στο διεθνή τουρισμό. Ακόμα η πτώση όλων των χρηματιστηρίων στον κόσμο, ο πόλεμος που ξέσπασε στο Ιράκ αλλά και η αύξηση του ανταγωνισμού στην προσφορά τουριστικών πακέτων έχουν αφήσει τα σημάδια τους στον ελληνικό τουρισμό.

Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟΥΣ 40 ΔΗΜΟΦΙΛΕΣΤΕΡΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ				
1990	1995	2000	Αφίξεις σε χιλιάδες 1998	%του συνόλου 1998
13η	16η	16η	11,077	1,8%

Ένα από τα βασικά προβλήματα του ελληνικού τουρισμού είναι η έντονη εποχικότητα που τον χαρακτηρίζει. Για τον Έλληνα αλλά και τον αλλοδαπό τουρίστα, η Ελλάδα είναι ένας τόπος θερινών διακοπών, είναι μια χώρα που τόσο οι κλιματολογικές συνθήκες όσο και τα γεωφυσικά της χαρακτηριστικά δεν αφήνουν καμία αμφιβολία γι' αυτό.

Το γεγονός αυτό έρχεται να υποστηρίξει και ο επιχειρηματικός κόσμος που ασχολείται με τον τουρισμό, όπου η έλλειψη επενδύσεων αναφορικά με τον τουρισμό

της χειμερινής περιόδου υποδεικνύει έμμεσα τον υψηλό βαθμό επικινδυνότητας σε σχέση με τα προσδοκώμενα οφέλη.

« Η παρέμβαση του κράτους αν και καθυστερημένη φαίνεται αναγκαία για να δοθεί ώθηση στον χειμερινό τουρισμό. Συγκεκριμένα ο ΕΟΤ στα πλαίσια του προγράμματος για την «Προώθηση και Προβολή του Χειμερινού Τουρισμού» (Παράρτημα Β) χρηματοδοτεί ως δημόσιες επενδύσεις, ενέργειες προβολής και διαφήμισης ιδιωτικών φορέων και οι οποίες είτε αναφέρονται απευθείας στον καταναλωτή είτε προς τις τουριστικές επιχειρήσεις (tours operators, ταξιδιωτικά γραφεία κ.λ.π.)»(Γκούστη Α.,Ζαννιάς Ε.,2003,σελ.51)

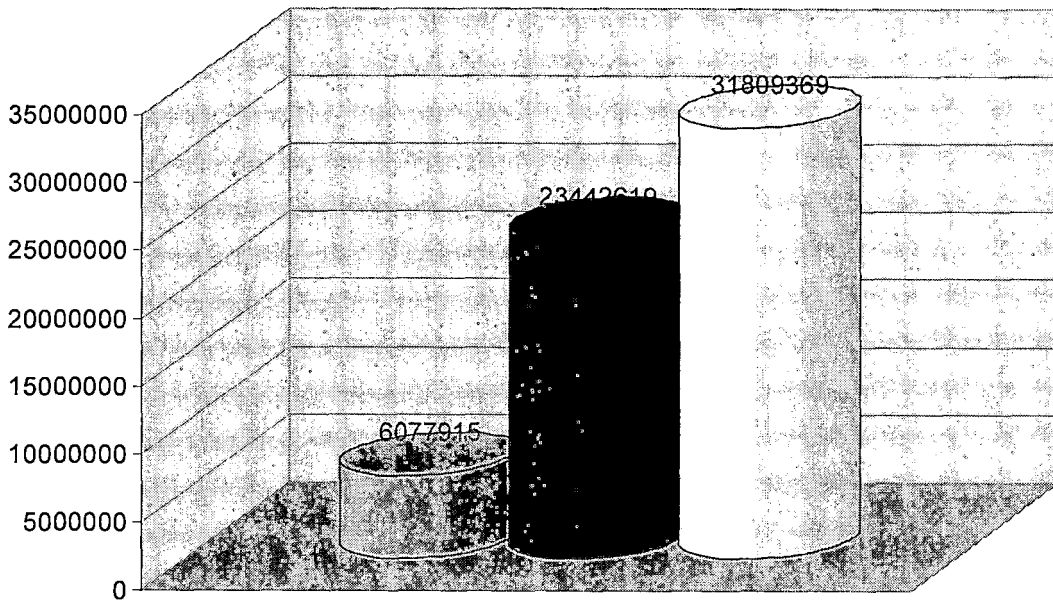
Επίσης βρίσκονται σε εξέλιξη και προγράμματα στήριξης των ιδιωτικών επιχειρήσεων τα οποία είτε άμεσα(ενισχύσεις χιονοδρομικών κέντρων)είτε έμμεσα (ενισχύσεις κέντρων υδροθεραπείας, συνεδριακά κέντρα κ.λ.π.) μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού στην χώρα μας.

Πάντως, παρά τις οποίες ενισχύσεις από ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού, το πρόβλημα της εποχικότητας στην Ελλάδα εξακολουθεί να είναι έντονο μέχρι και σήμερα.

Εξάλλου, είναι αδύνατο να πείσεις τον τουρίστα για το «πότε και το πού» θα κάνει τις διακοπές του και αυτό ακριβώς είναι που θα πρέπει να προσέξουν οι αρμόδιοι φορείς αλλά και οι ιδιώτες ώστε να μην εγκλωβιστούν σε ένα λαβύρινθο άσκοπων επενδύσεων που όχι μόνο δε θα αποφέρει οφέλη αλλά μπορεί να οδηγήσει και σε σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.

Κατηγοριοποιώντας τα παραπάνω στοιχεία ανά τουριστικά περίοδο έχουμε το Διάγραμμα 1, όπου γίνεται εμφανές το πρόβλημα της εποχικότητας και της διαφοράς μεταξύ του χειμερινού τουρισμού έναντι του θερινού αλλά και του τουρισμού των ενδιάμεσων μηνών.(Γκούστη Α.,Ζαννιάς Ε.,2003,σελ.52)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

■ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ■ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΜΗΝΩΝ □ ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Χειμερινό τουρισμό ονομάζουμε το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που ασκούνται κατά τη χειμερινή περίοδο, λέγοντας δε χειμερινή περίοδο εννοούμε σύμφωνα με τον καθορισμό του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) , το διάστημα από 15 Νοεμβρίου μέχρι 15 Μαρτίου.

Η χειμερινή αυτή περίοδος στην χώρα μας χαρακτηρίζεται από σημαντικότετη πτώση της τουριστικής κίνησης σε σχέση τους καλοκαιρινούς μήνες. Έτσι παρατηρείται ένας τουριστικός υπερκορεσμός το καλοκαίρι και μία τουριστική υποτονικότητα το χειμώνα.

«Στην Ελλάδα, οι αφίξεις χειμερινών τουριστών αυξήθηκαν κατά την περίοδο 1980-1999 στην χώρα μας κατά 73,2%, ποσοστό που αντιστοιχεί σε μέσο ετήσιο ρυθμό 2,9%. Οι ρυθμοί για το σύνολο των αφίξεως σε ετήσια βάση για την ίδια περίοδο είναι 153,6% και 5%, αντιστοίχως. Με άλλα λόγια ο αλλοδαπός χειμερινός τουρισμός αυξήθηκε με το 58% του ρυθμού με τον οποίο αυξήθηκαν οι συνολικές αφίξεις της «θερινής» περιόδου. Πρέπει δε να σημειωθεί, ότι η υστέρηση αυτή του αλλοδαπού χειμερινού τουρισμού έναντι του θερινού εμφανίζει μεν σε σχετικούς όρους τάσεις αποδυναμώσεως, όπως ευχερώς μπορεί να διαπιστωθεί από τις πληροφορίες του Πίνακα 1, ωστόσο, μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης της τάξεως του 2,9% μόνον αισιοδοξία δεν μπορεί να προκαλέσει.»(Παυλόπουλος Γ.,Ο χειμερινος τουρισμός στην Ελλάδα,2001,σελ.13)

Τα ανωτέρω «μακρομεγέθη» συγκαλύπτουν σοβαρές διαφοροποιήσεις όσον αφορά τις περιοχές προελεύσεως. Οι διαφοροποιήσεις αυτές καταγράφονται με ευκρίνεια

στο δεύτερο μέρος του Πίνακα 1, ο οποίος περιλαμβάνει τα μερίδια χειμερινού τουρισμού των διαφόρων γεωγραφικών προελεύσεων στην χώρα μας, όπως αυτά διαμορφώθηκαν διαχρονικά. «Πράγματι το μερίδιο της Ευρώπης από 66,2% επί του συνόλου το 1980 αυξήθηκε σε 81,0% το 1999, με δραματική μείωση των μεριδίων της Αμερικής, της Αφρικής και Ωκεανίας και μικρή αλλά διακριτή αύξηση της ασιατικής ηπείρου. Η εξέλιξη αυτή δεν σημαίνει ότι συνετελέσθη υποκατάσταση του ευρωπαϊκής προελεύσεως εξακολούθησε να αυξάνεται, αν και με πολύ βραδύτερο ρυθμό σε σύγκριση με τον θερινό. Οι αφίξεις χειμερινών τουριστών από την Ασία αυξήθηκαν, επίσης, σημαντικά. Η γεωγραφική αυτή περιοχή είναι η συγκριτικώς ταχύτερα αναπτυχθείσα ως πηγή χειμερινής τουριστικής ζήτησεως, 66,2% έναντι 112,1% της Ευρώπης και 73,2% μέσου όρου. Πράγματι δε η ευρύτερη αυτή περιοχή έχει δείξει τον μεγαλύτερο δυναμισμό ως πηγή προελεύσεως χειμερινού τουρισμού είναι η μόνη προέλευση που καταγράφει επιταχυνόμενο ρυθμό αυξήσεως της ζήτησεως και η δεύτερη σε μέγεθος προέλευση για τον αλλοδαπό τουρισμό στην χώρα μας, αλλά προς το παρόν σχετικά μικρής ποσοτικής σπουδαιότητας (μερίδιο ίσο με 3,5% στον συνολικό ετήσιο αλλοδαπό τουρισμό). Η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στην προέλευση «Ωκεανία» (-61,8%), ακολουθούμενη από την Αφρική (-58,5%) και την Αμερική (-30,1%). Σε γενικές γραμμές οι σημαντικές αυτές μειώσεις των χειμερινών αφίξεων βρίσκονται σε συνέπεια με τη συρρίκνωση των εισροών τουριστών στην χώρα μας από τους εν λόγω προορισμούς»(το ίδιο).

Καθόσον αφορά τις αφίξεις από προελεύσεις μικρότερων γεωγραφικών χωρών, παρατηρούνται τα ακόλουθα: Στον γεωγραφικό χώρο της Ευρώπης έχουμε σημαντικό μέγεθος ανακατατάξεις. «Η ΕΕ, παρά το γεγονός ότι παραμένει ο κύριος τροφοδότης της χώρας μας τόσο σε θερινό όσο και σε χειμερινό τουρισμό, έχει μειώσει οριακά το μερίδιο της στον αλλοδαπό χειμερινό τουρισμό από 43% το

1980 σε 41% το 1999, σε αντίθεση με αύξηση του μεριδίου της στον θερινό τουρισμό από 60% το 1980 σε 68,2% το 1999. Οι λοιπές ευρωπαϊκές χώρες έχουν φαινομενικά εξελιχθεί σε δεσπόζουσα πηγή προελεύσεως αλλοδαπού χειμερινού τουρισμού, αφού φαίνεται να αντιπροσωπεύουν το 40% του συνόλου έχουν σημειώσει αύξηση 198% στην περίοδο 1980-1999 (μέσος ετήσιος ρυθμός αυξήσεως 3,7%) και εξακολουθούν να αυξάνονται με υπερδιπλάσιο ποσοτικός ρυθμό σε σύγκριση με το σύνολο κατά την τελευταία δεκαετία. Η εισροή χειμερινών τουριστών από την ΕΕ επιταχύνθηκε σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία (1990-99) αυξηθείσα με μέσο ετήσιο ρυθμό 3,6% έναντι 2,1 της δεκαετίας 1980-90»(το ίδιο).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1						
Μακροπρόθεσμες Τάσεις						
Αλλοδαπού Χειμερινού Τουρισμού						
Περίοδος 1980-1999						
(σε χιλ. αφίξεις)						
	% Μεταβολές					
	1980	1990	1999	1980/90	1990/99	1980/99
ΕΥΡΩΠΗ	462,1	663,4	980,0	43,6	47,7	112,1
ΕΕ	300,2	360,3	495,5	20,0	37,5	65,1
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες	161,9	303,1	484,5	87,2	59,8	199,3
ΑΜΕΡΙΚΗ	92,7	67,4	64,8	-27,3	-3,9	-30,1
ΑΣΙΑ	84,8	105,4	140,9	24,3	33,7	66,2
ΑΦΡΙΚΗ	27,7	17,2	11,5	-37,9	-33,1	-58,5
ΩΚΕΑΝΙΑ	30,9	24,5	11,8	-20,7	-51,8	-61,8
ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	698,2	877,9	1.209,0	25,8	37,7	73,2
Ποσοστιαία Σύνθεση						
ΕΥΡΩΠΗ	66,2	75,5	81,1			
ΕΕ	65,0	54,3	50,6			
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες	35,0	45,7	49,4			
ΑΜΕΡΙΚΗ	13,3	7,7	5,4			
ΑΣΙΑ	12,1	12,0	11,7			
ΑΦΡΙΚΗ	4,0	2,0	1,0			
ΩΚΕΑΝΙΑ	4,4	2,8	1,0			
ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ	100,0	100,0	100,0			

Στον Πίνακα 2 περιλαμβάνεται ανάλυση των αφίξεων κατά χώρα του υποσυνόλου «Λοιπές Χώρες» για την Ευρώπη, καθώς και καταγραφή των κύριων χωρών προελεύσεως από τις λοιπές ηπείρους. Με βάση τις πληροφορίες αυτές έγινε

διόρθωση του Πίνακα 1, διόρθωση η οποία αφορά στην Ευρώπη, ως πηγή προελεύσεως και βεβαίως στο σύνολο των αφίξεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2			
Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες και Λοιπός Κόσμος			
Αφίξεις σε χιλιάδες			
Νοέμβριος-Μάρτιος			
	1980	1990	1999
ΕΥΡΩΠΗ			
ΣΥΝΟΛΟ	162,6	303,1	484,5
ΕΣΣΔ	2,3	15,1	28,1
Βουλγαρία	9,5	51,9	73,7
Γιουγκοσλαβία	91,7	170,1	56,1
Ρουμανία	2,7	4,2	19,6
Ελβετία	10,2	7,0	22,4
Πολωνία	5,7	11,1	8,3
Αλβανία	0	0	244,3
Λοιπές	40,5	43,7	32,0
ΑΣΙΑ			
ΣΥΝΟΛΟ	84,8	105,4	140,9
Ιαπωνία	30,8	57,7	43,8
Ισραήλ	6,3	5,5	11,7
Τουρκία	12,7	12,5	19,3
Λίβανος-Συρία	10,8	8,8	5,2
Λοιπές Μ.Α.	0	3,0	1,9
Λοιπές	24,2	17,9	59,0
ΑΜΕΡΙΚΗ			
ΣΥΝΟΛΟ	92,7	67,4	64,8
ΗΠΑ	65,4	47,7	48,1
Καναδάς	17,3	12,0	11,8
Λοιπές	10,0	7,7	4,9
ΑΦΡΙΚΗ			
ΣΥΝΟΛΟ	27,7	17,2	11,5
Αίγυπτος-Σουδάν	12,6	7,3	6,8
Ν.Αφρική	15,1	9,9	1,7
Λοιπές	0	0	3,0
ΩΚΕΑΝΙΑ			
ΣΥΝΟΛΟ	30,9	24,5	11,8
Αυστραλία	27,7	23,0	11,1
Λοιπές	3,2	1,5	0,7

2.2. ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στο παρακάτω άρθρο που ακολουθεί θα μιλήσουμε και θα αναλύσουμε τα διάφορα είδη που χωρίζεται ο χειμερινός τουρισμός και τι αντιπροσωπεύει το κάθε είδος του χειμερινού τουρισμού.

2.2.1. ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Η χιονοδρομία έκανε την εμφάνισή της στην Ελλάδα το 1928. Την ίδια χρονιά ιδρύθηκε και ο Ορειβατικός Σύλλογος Αθηνών και Πατρών. Δύο χρόνια αργότερα, ιδρύθηκε η Ελληνική Ομοσπονδία Χιονοδρομίας (Ε.Ο.Χ.), με σκοπό την ανάπτυξη του αθλήματος στη χώρα μας, τη δημιουργία εθνικής ομάδας και την προβολή της στη χώρα μας και στο εξωτερικό.

«Οι πρώτοι χιονοδρομικοί αγώνες στην Ελλάδα έγιναν το 1931 και το 1932, στον Παρνασσό και στο Παναχαϊκό, από μέλη του Ε.Ο.Σ. (Ελληνικού Ορειβατικού Συνδέσμου) Αθηνών και Πατρών αντίστοιχα. Το 1934 οι πανελλήνιοι αγώνες έγιναν στο Σαραντάπηχο Κορινθίας, ενώ το 1935 στη Ζήρια της Κορινθίας. Την ίδια χρονιά δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό Βουνό οι πρώτοι Κανονισμοί Τέλεσης Αγώνων Χιονοδρομίας. Το 1936 η χώρα μας έλαβε για πρώτη φορά μέρος στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες στο Garmisch-Partenkirchen της Γερμανίας (εκπροσωπήθηκε από τον χιονοδρόμο του Ε.Ο.Σ. Αθηνών Δημήτρη Νεγρεπόντη, ο οποίος κατέλαβε την 43^η θέση). Στους αγώνες αυτούς συμμετείχαν συνολικά 1000 περίπου αθλητές και αθλήτριες από 30 χώρες.

Το 1937, στους πανελλήνιους αγώνες στο Βέρμιο, το πρόγραμμα περιλάμβανε για πρώτη φορά και αγώνισμα «κυριών». Το 1940-41 δημιουργήθηκε από το Γενικό

Επιτελείο Στρατού το Τάγμα Χιονοδρόμων, με διοικητή τον χιονοδρόμο του Ε.Ο.Σ. Αθηνών Γιάννη Παπαρρόδου, ο οποίος κατάφερε τον Ιανουάριο του 1941 να συγκεντρώσει στο Μέτσοβο αθλητές χιονοδρόμους από πολλά μέρη της Ελλάδας (την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα, τον Βόλο, κ.α.), να οργανώσει τη βασική εκπαίδευσή τους και να φροντίσει για τη μετάβασή τους στο μέτωπο. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε πως το Τάγμα Χιονοδρόμων αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία των Λόγων Όρειών Καταδρομών (Λ.Ο.Κ.) και τη δημιουργία του στρατιωτικού Κέντρου Εκπαίδευσης Χιονοδρόμων στον Όλυμπο»(Μηνακάκης Β., Χιονοδρομικά κέντρα,2005,σελ.16)

Από τη μεταπολεμική περίοδο ως σήμερα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και τη διάδοση του αθλήματος έχει παίξει η Ελληνική Ομοσπονδία Χιονοδρομίας (Ε.Ο.Χ.), η οποία έχει και την οργάνωση του πανελληνίου πρωταθλήματος, καθώς και για τη συγκρότηση της εθνικής ομάδας. Σήμερα η Ε.Ο.Χ. έχει περισσότερα από 95 σωματεία-μέλη και στη δύναμη της ανήκουν 5000 αθλητές.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 20 χιονοδρομικά κέντρα τα οποία είναι τα εξής:(Πίνακας 3)

... ..

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Χ.Κ.	Υψόμετρο ανώτατο κατώτατο(σε μέτρα)	Απόσταση από αστικό κέντρο σε km	Εξοπλισμός-Καταλύματα
ΣΕΛΙ	1500-1850	24km από την Βέροια	4 αναβατήρες 2400 απ/ώρα, πολλές πίστες,3 καταφύγια(170κρεβάτια)
3-5 ΠΗΓΑΔΙΑ	1465-2005	17km από την Νάουσα	3 αναβατήρες 2000 απ/ώρα,3 πίστες για όλες τις κατηγορίες,2 καταφύγια(95κρεβάτια)
ΠΙΣΟΔΕΡΙ	700-1650	18km από την Φλώρινα	3 αναβατήρες 1000 απ/ώρα,2 πίστες(μέτρια και εύκολη),καταφύγιο(60 κρεβάτια)
ΛΑΪΛΙΑ	1600-1850	27km από τις Σέρρες	1 αναβατήρας 700 απ/ώρα,1 πίστα μέτρια 1000m καταφύγιο(70 κρεβάτια)
ΦΑΛΑΚΡΟ	1400-2000	42km από την Δράμα	1 αναβατήρας 800 απ/ώρα,2 πίστες(αρχαρίων και αγωνιστική)καταφύγιο(90 κρεβάτια)
ΒΙΤΣΙ	1650-1875	24km από την Καστοριά	1 αναβατήρας 300 m, 3 πίστες(2000m,1300m,1000m)καταφύγιο(80 κρεβάτια)
ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ	1720-2000	42km από τα Γρεβενά	2 αναβατήρες 850 και 300 απ/ώρα, 2 πίστες(1100m,200m)καταλύματα(83 κρεβάτια)
ΠΑΝΝΑΙΟ	1700-1900	42km από την Καβάλα	1 αναβατήρας 360m,1πίστα 400m χωρητικότητας 250 ατόμων,καταλύματα(100 κρεβάτια)
ΑΝΤΑΛΟΦΟΣ	1569	10km από το χωριό Λειβαδίτη	1 αναβατήρας μήκους 400m,1 πίστα 300m
ΠΕΡΤΟΥΛΙ	1200-1300	42km από τα Τρίκαλα	1 αναβατήρας 400 απ/ώρα,1 πίστα 300m,πίστες αντοχής,σχολή σκί,ενοικιάσεις σκί
ΟΛΥΜΠΟΣ	1900-2400	40km από την Ελασσόνα	1 σπυρόμενος αναβατήρας 850 απ/ώρα,1 πίστα 1140m,καταφύγιο(70 κρεβάτια)
ΠΗΛΙΟ	1350-1500	27km από τον Βόλο	2 εναέριοι αναβατήρες 900 απ/ώρα,1 αναβατήρας αρχαρίων,3 πίστες(1200m,220m,5000m)καταφύγιο(80 κρεβάτια)
ΜΕΤΣΟΒΟ	1300-1500	2km από το Μέτσοβο	1 αναβατήρας 800 απ/ώρα,2 πίστες
ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ	1600-2252	22km από την Αράχωβα	12 αναβατήρες 12000 απ/ώρα,12 πίστες
ΠΑΡΝΗΘΑ	1000	39km από την Αθήνα	1 μικρός αναβατήρας
ΒΕΛΟΥΧΙ	1840-2315	12km από το Καρπενήσι	2 αναβατήρες 1000 απ/ώρα,3 πίστες,καταφύγιο(75 κρεβάτια)
ΧΕΛΜΟΣ	1650-2200	14km από τα Καλάβρυτα	4 αναβατήρες 2500 απ/ώρα,4 πίστες διαφόρων κατηγοριών
ΜΑΙΝΑΛΟ	1500-1850	30km από την Τρίπολη	2 αναβατήρες 700 απ/ώρα,4 πίστες,καταφύγιο(16 κρεβάτια)
ΔΙΡΟΥΣ	600-1100	8km από την Στενή	1 αναβατήρας,1 πίστα,καταφύγιο(30 κρεβάτια)
"ΑΝΩΓΕΙΑ"	1650-1680	57km από το Ηράκλειο	2 αναβατήρες,2 πίστες

Τα πέντε κυριότερα χιονοδρομικά κέντρα στην Ελλάδα είναι τα εξής:

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑΣ

Το χιονοδρομικό κέντρο βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του νομού Γρεβενών και σε απόσταση 42 χλμ. (40΄) από την πρωτεύουσα του νομού. Λειτουργήσε για πρώτη φορά το 1975, όταν κατασκευάστηκε ο πρώτος συρόμενος αναβατήρας στο διάσελο Βασελίτσας-Γομάρας. Ο αναβατήρας αυτός λειτουργεί ως σήμερα, μεταφέροντας 800 χιονοδρόμους την ώρα..

Από τις πίστες του κέντρου δύο (Τυμφαία και Δίας) έχουν χαρακτηριστεί ολυμπιακών προδιαγραφών. Στο χιονοδρομικό κέντρο λειτουργούν σαλέ, σχολή σκι, καθώς και καταστήματα από τα οποία μπορείτε να αγοράσετε ή να νοικιάσετε τον απαραίτητο εξοπλισμό.

Το βουνό προσεγγίζεται κυρίως από τα Γρεβενά, απ' όπου ασφαλτόδρομοι οδηγούν στη γύρω περιοχή και στο χιονοδρομικό κέντρο. Η διαδρομή ως το χιονοδρομικό κέντρο προσφέρει την ευκαιρία να απολαύσετε όμορφα τοπία της Πίνδου. Ο δρόμος καθαρίζεται συχνά από το χιόνι και έτσι δεν θα σας δυσκολέψει ιδιαίτερα.

Όσων αφορά τις τιμές το κανονικό κοστίζει 13 ευρώ τα σαββατοκύριακα ενώ τις καθημερινές κοστίζουν 10 ευρώ, ενώ τα φοιτητικά κοστίζουν 10 ευρώ καθημερινώς και σαββατοκύριακα. Ενώ οι ειδικές τιμές για group για φαγητό στο σαλέ κοστίζει 7 ευρώ, για ενοικίαση σκι και εκμάθηση από εκπαιδευτή κοστίζει 6 ευρώ, για χρήση των αναβατήρων κοστίζει σε 2 ευρώ, για ενοικιάσεις σκι κοστίζει 12 ευρώ και για ενοικιάσεις snowboard κοστίζει 18 ευρώ.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΕΛΙΟΥ

Το Εθνικό Χιονοδρομικό Κέντρο Σελίου βρίσκεται στη νοτιοδυτική πλευρά του Βερμίου, σε υψόμετρο 1500-1850 μ. Είναι το πρώτο οργανωμένο χιονοδρομικό

κέντρο της χώρας και λειτουργεί από το 1934, οπότε και οργανώθηκαν εδώ οι πρώτοι Πανελλήνιοι Αγώνες.

Το χιονοδρομικό κέντρο διαθέτει όλα εκείνα τα στοιχεία που το κάνουν ιδεώδη προορισμό για τους φίλους του σκι. Συγκεκριμένα διαθέτει πλούσιες συνθήκες χιονιού, δυνατότητα για ταυτόχρονη και άνετη άθληση χιλιάδων χιονοδρόμων, γρήγορη εξυπηρέτηση, ποικιλία στίβων, πίστες με μεγάλο πλάτος για την αποφυγή ατυχημάτων, πίστες για τουριστική και αθλητική χιονοδρομία, πίστες δρόμων αντοχής, ειδική πίστα για snowboard, μονοπάτια πορείας/ορειβασίας.

Επιπλέον υπάρχουν εδώ σχολές σκι, καταστήματα αγοράς ή ενοικίασης ειδών σκι, παιδικές χαρές, πλήρως εξοπλισμένο ιατρείο, άνετοι χώροι πάρκινγκ, ενώ και οι επιλογές ως προς τη διαμονή και το φαγητό των επισκεπτών είναι πολλές.

Το χιονοδρομικό κέντρο λειτουργεί καθημερινά από τις 9:00 έως τις 16:30, ενώ υπάρχει και δυνατότητα παράτασης του ωραρίου.

Το Ενικό Χιονοδρομικό Κέντρο Σελίου βρίσκεται σε μικρή απόσταση από πολλά αστικά κέντρα της βόρειας Ελλάδας. Η προσπέλαση του είναι εύκολη απ' όλες τις πόλεις, απο την εθνική οδό, καθώς και από την Εγνατία οδό.

Το Εθνικό Χιονοδρομικό Κέντρο Σελίου έχει 15 πίστες καταβάσεων και 2 πίστες δρόμων αντοχής. Η υψομετρική διαφορά τους κυμαίνεται μεταξύ 160 μ. Η ελάχιστη και 275μ. η μέγιστη.

Όσον αφορά τις τιμές η ετήσια κοστίζει 150 ευρώ, η ετήσια εκπωτική κοστίζει 100 ευρώ, η ετήσια παιδική κοστίζει 75 ευρώ και η εβδομαδιαία κοστίζει 50 ευρώ. Επίσης η ημερήσια αργιών κοστίζει 13 ευρώ ενώ η καθημερινή κοστίζει 10 ευρώ, η ημερήσια μαθητική, φοιτητική αργιών κοστίζει 10 ευρώ ενώ η καθημερινή κοστίζει 8 ευρώ, η ημερήσια παιδική κοστίζει 7 ευρώ, στους πεζούς κοστίζει 4 ευρώ, η

μαθητική κοστίζει 2 ευρώ, η Baby Lift κοστίζει 7 ευρώ και η κάρτα οργανωμένων αθλητικών δήμων κοστίζει 7 ευρώ.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ 3-5 ΠΗΓΑΔΙΑ

Το Χιονοδρομικό Κέντρο 3-5 Πηγάδια ανήκει στον Δήμο Νάουσας και βρίσκεται στη δυτική πλευρά του όρους Βέρμιο, σε υψόμετρο 1465-2005 μ.

Το έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό του χιονοδρομικού κέντρου φροντίζει ώστε οι πίστες να είναι πάντα κατάλληλα διαμορφωμένες, ώστε να προσφέρουν ασφάλεια αλλά και μοναδικές συγκινήσεις.

Η άρτια υποδομή του κέντρου το καθιστά κατάλληλο όχι μόνο για χειμερινά σπορ, αλλά και για ποικίλες άλλες δραστηριότητες (ορειβασία, πεζοπορία, ορεινή ποδηλασία, αιωροπτερισμό, αλεξίπτωτο πλαγίας).

Στο χιονοδρομικό κέντρο λειτουργούν σχολή εκμάθησης σκι και καταστήματα ενοικίασης εξοπλισμού, ενώ υπάρχουν επίσης γήπεδο ποδοσφαίρου, πλήρως εξοπλισμένο ιατρείο, μηχανάκια χιονιού (snowmobiles), ελικοδρόμιο, πάρκινγκ χωρητικότητας 800 αυτοκινήτων και πάρκινγκ τροχόσπιτων.

Το χιονοδρομικό κέντρο απέχει 17 χλμ. από την πόλη της Νάουσας και ο ασφαλτοστρωμένος δρόμος που το συνδέει με την πόλη παραμένει πάντοτε ανοιχτός κατά τη χειμερινή περίοδο.

Στο χιονοδρομικό κέντρο θα συναντήσετε τη μεγαλύτερη πίστα της Ελλάδας («Αριστοτέλης»), αλλά και πίστες κάθε βαθμού δυσκολίας, καθώς και πίστα snowboard. Στην ίδια πίστα η Ελληνική Ομοσπονδία Χιονοδρομίας οργανώνει εδώ και μια δεκαετία το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Αγώνων Κατάβασης όλων των κατηγοριών.

Όσων αφορά τις τιμές για τους ενήλικους κοστίζει 225 ευρώ, για τους μαθητές, φοιτητές, στρατιώτες, υπερηλίκων και πολυτέκνων κοστίζει 150 ευρώ, για την

παιδική κοστίζει 90 ευρώ. Για τους κατοίκους της Νάουσας για τους ενήλικους κοστίζει 200 ευρώ, για τα μέλη ΕΟΣ κοστίζει 150 ευρώ, για μαθητές, φοιτητές, στρατιώτες κοστίζει 150 ευρώ, για τους ανέργους κοστίζει 150 ευρώ, για τους δασκάλους και προπονητές κοστίζει 120 ευρώ, για τους αθλητικούς συλλόγους κοστίζουν 50 ευρώ και για τα φυτώρια συλλόγων κοστίζουν 80 ευρώ.

Επίσης για το εισιτήριο επισκεπτών για τους εναέριους αναβατήρες για τους ενήλικες κοστίζει 5 ευρώ, για μαθητές, φοιτητές, στρατιώτες, υπερηλίκους και πολυτέκνους κοστίζει 5 ευρώ, για παιδική (6-12 ετών, έως 6 ετών δωρεάν) κοστίζει 3 ευρώ, για τους δημότες Νάουσας στους ενήλικους, για μέλη ΕΟΣ, για μαθητές, φοιτητές, στρατιώτες, ανέργους, δασκάλους, προπονητές κοστίζουν 4 ευρώ και για γκρουπ εκδρομικών κοστίζει για ενήλικους 4 ευρώ ενώ για τους μαθητές 2 ευρώ.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΓΛΑΣ ΠΙΣΟΔΕΡΙΟΥ

Στη συμβολή των οροσειρών του Βαρνούντα και του Βέρνου, 19 χλμ. δυτικά από την πόλη της Φλώρινας και σε υψόμετρο 700-1650μ. σχηματίζεται ένας ορεινός αυχέννας, όπου και βρίσκεται η διάβαση Βίγλας Πισοδερίου. Εδώ, και πιο συγκεκριμένα στις πλαγιές του βουνού Βίτσι, σε πυκνό δάσος από οξιές, συναντάμε το Χιονοδρομικό Κέντρο Βίγλας Πισοδερίου.

Στο χιονοδρομικό κέντρο υπάρχουν 2 πίστες ολυμπιακών προδιαγραφών, οι οποίες μπορούν να εξυπηρετήσουν όλες τις κατηγορίες των σκιέρ και των snowboarders, καθώς και 3 αναβατήρες.

Τα τελευταία χρόνια κατασκευάστηκαν χώρος στάθμευσης 500 αυτοκινήτων και το καταφύγιο του Συλλόγου Ορειβατικών Χιονοδρόμων Φλώρινας, το οποίο έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει 30 άτομα και διαθέτει εστιατόριο.

Το σαλέ αναπτύσσεται σε τρία επίπεδα, για να καλύψει όλες τις ανάγκες εστίασης και αναψυχής. Τρία μπαρ βρίσκονται εδώ στη διάθεση του επισκέπτη.

Στις υποδομές του σαλέ περιλαμβάνονται, τέλος, ιδιόκτητος χιονοστρωτήρας, για το άμεσο στρώσιμο των χιονοδρόμων, ειδικό μηχάνημα δημιουργίας τεχνητού χιονιού, καθώς και ιδιόκτητος αναβατήρας (baby lift) για αρχάριους και παιδιά.

Το Χιονοδρομικό Κέντρο Βίγλας Πισοδερίου λειτουργεί από τον Δεκέμβριο ως τον Μάρτιο, από τις 8:30 ως αργά το βράδυ (οι αναβατήρες λειτουργούν από τις 9:30 ως τις 4:30 το απόγευμα).

Το χιονοδρομικό κέντρο προσεγγίζεται από τον εθνικό οδικό άξονα Φλώρινας-Πρεσπών-Καστοριάς. Βρίσκεται στην κυριολεξία δίπλα στο δρόμο, με αποτέλεσμα να είναι εξαιρετικά εύκολη η πρόσβαση.

Όσον αφορά τις τιμές για τους ενήλικους τα σαββατοκύριακα και τις αργίες κοστίζει 13 ευρώ, η παιδική, φοιτητική, στρατιωτική κοστίζει 10 ευρώ. Για τις καθημερινές για τους ενήλικους κοστίζει 10 ευρώ και για την παιδική, φοιτητική, στρατιωτική κοστίζει 7 ευρώ, για ενοικίαση εξοπλισμού για σκι κομπλέ κοστίζει 13 ευρώ, για μπότες κοστίζει 7 ευρώ και για πέδιλα κοστίζει 7 ευρώ. Για Snowboard κομπλέ κοστίζει 20 ευρώ για τις μπότες κοστίζει 10 ευρώ και για την σανίδα κοστίζει 10 ευρώ.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

Στην περιοχή λειτουργούν τρία χιονοδρομικά κέντρα: τα Κελλάρια, η Φτερόλακκα και ο Γεροντόβραχος. Τα δύο πρώτα βρίσκονται σε υψόμετρο 1600-2252 μ. και ανήκουν από το 2000 στην Ελληνικά Τουριστικά ακίνητα Α.Ε.

Την υποδομή που προσφέρει το χιονοδρομικό κέντρο επιτρέπει την άνετη εξυπηρέτηση ενός μεγάλου αριθμού επισκεπτών. Παρά την πολυκοσμία, ειδικά τα σαββατοκύριακα, τα πάρκινγκ, το ελικοδρόμιο, οι χώροι υποδοχής, η καφετέρια, το μπάρ, το εστιατόριο, οι πρώτες βοήθειες, η οδική βοήθεια και το τμήμα μπέμπι

σίτινγκ με έμπειρη παιδοβρεφοκόμο(στη θέση Κελλάρια) κάνουν την εξόρμηση σας πιο άνετη.

Στα βορειοδυτική πλαγιά του Γεροντόβραχου, σε υψόμετρο από 1750-2250μ. βρίσκεται το τρίτο χιονοδρομικό κέντρο του Παρνασσού, ο Γεροντόβραχος, το οποίο ανήκει στον Αθηναϊκό Όμιλο Φίλων Σκί(Athens Ski Club).

Στα Φτερόλακκα και στα Κελλάρια λειτουργούν 12 πίστες συνολικού μήκους 14 χλμ. Λειτουργούν επίσης και έξι εναέριοι και 12 συρόμενοι αναβατήρες, ενώ υπάρχει και το συνδυαστικό lift(«Ερμής») ανάμεσα στη Φτερόλακκα και τα Κελλάρια.

Στον Γεροντόβραχο, που δέχεται τους χιονοδρόμους μόνο το σαββατοκύριακο, λειτουργούν δυο συρόμενοι αναβατήρες δυναμικότητας 2300 ατόμων ανά ώρα, καθώς και baby lift.

Όσον αφορά τις τιμές, η τιμή εισιτηρίου μοναδιαίας χρήσης τηλεκαμπίνας και αναβατήρα για επισκέπτες τα σαββατοκύριακα και τις αργίες η τιμή είναι 5 ευρώ ενώ τις καθημερινές είναι 3 ευρώ. Για τις ημερήσιες κάρτες χιονοδρομών για σαββατοκύριακα και τις αργίες κοστίζουν 25 ευρώ, για την ημερήσια κάρτα απεριόριστων διαδρομών τα σαββατοκύριακα και τις αργίες κοστίζουν 15 ευρώ, για την ημερήσια εκπτωτική κάρτα απεριόριστων διαδρομών κοστίζει 8 ευρώ. Η ημερήσια παιδική κάρτα απεριόριστων διαδρομών κοστίζει 2 ευρώ. Η εβδομαδιαία ονομαστική κάρτα απεριόριστων διαδρομών κοστίζει 60 ευρώ ενώ για την ετήσια η ατομική κοστίζει 250 ευρώ, της συζύγου κοστίζει 250 ευρώ ενώ για κάθε προστατευόμενο μέλος, ηλικίας από 11 έως 18 ετών κοστίζει 100 ευρώ.

Όπως βλέπουμε από τον παραπάνω πίνακα το ακριβότερο χιονοδρομικό κέντρο στην Ελλάδα είναι του Χέλμου ενώ το φθηνότερο χιονοδρομικό κέντρο που υπάρχει στην Ελλάδα είναι της Πάρνηθας. Βέβαια μπορεί το φθηνότερο χιονοδρομικό κέντρο να προσελκύει περισσότερο κόσμο όμως δεν θα μπορεί να ικανοποιήσει όλες τις

ανάγκες που θέλει ο κάθε επισκέπτης. Από την άλλη όμως μπορεί το ακριβότερο χιονοδρομικό κέντρο να ικανοποιεί τις περισσότερες ανάγκες του επισκέπτη όμως τα λεφτά που χρειάζονται για να μείνει κάποιος εκεί είναι πολλά. Άρα ο περισσότερος κόσμος μάλλον θα προτιμήσει την ενδιάμεση λύση δηλαδή να επιλέξει ένα χιονοδρομικό κέντρο που να είναι μεσαίο οικονομικά.

2.2.2 ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στις 12 Σεπτεμβρίου 1927, στην κορυφή του Ολύμπου, 24 Έλληνες, Γάλλοι και Ελβετοί ορειβάτες πήραν την απόφαση ίδρυσης και στην Ελλάδα Ορειβατικού Συνδέσμου. Έτσι ιδρύθηκε στις 7-3-1928, από τον άτυπο ορειβατικό όμιλο «Κούκοι», ο Ορειβατικός Σύνδεσμος Αθηνών για να ακολουθήσει η ίδρυση του Ορειβατικού Συνδέσμου Πατρών (27-6-1928). Οι δύο αυτοί σύλλογοι ίδρυσαν την 20-2-1930 τον Ελληνικό Ορειβατικό Σύνδεσμο (Ε.Ο.Σ.), ο οποίος λειτούργησε ως Ομοσπονδία ανά την Ελλάδα συνεχώς ιδρυομένων ορειβατικών σωματείων.

Με την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του και με την ευρύτατη διάδοση της ορειβασίας και χιονοδρομίας σε όλη τη χώρα (μέχρι το 1940 είχαν ιδρυθεί Τμήματα του Ε.Ο.Σ. και Ορειβατικές Ομάδες σε 43 πόλεις-σήμερα σε 60), η πολιτεία γνώρισε τον Ε.Ο.Σ. ως εθνική ομοσπονδία που αντιπροσώπευε και εκπροσωπούσε αυτήν, για τα αθλήματα εκπροσώπησης (σε Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες, συνέδρια κ.α.), ο Ε.Ο.Σ. έγινε μέλος των αντίστοιχων διεθνών οργανισμών: της Διεθνούς Ομοσπονδίας Χιονοδρομίας (F.I.S.) την 14-2-1936, της Διεθνούς Ένωσης Ορειβατικών Οργανώσεων (U.I.A.A.) την 29-8-1936 και τώρα τελευταία (1-1-1985) της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ορεινής Πεζοπορίας (E.W.V.) ενώ από το 1953 συμμετέχει ενεργά σε Συμβούλια και επιτροπές των οργανισμών αυτών.

Επίσης ο Ε.Ο.Σ. υπέδειξε προς την Πολιτεία την ανάγκη και πέτυχε(και νομοθετικά) τη δημιουργία ορεινών εγκαταστάσεων για την διευκόλυνση των

ορειβατών και χιονοδρομών. Έτσι κατασκευάστηκε το 1930-31 το πρώτο ορειβατικό καταφύγιο στον Όλυμπο(σήμερα η Ομοσπονδία διαθέτει 11 ιδιόκτητα καταφύγια, ενώ άλλα 52 είναι ιδιοκτησίας των Συλλόγων της). Οι δε μικροί χιονοδρομικοί αναβατήρες που εγκατέστησε (από το 1961) στα διαφορά βουνά για τη διεξαγωγή των αγώνων χιονοδρομίας, αποτέλεσαν τον πυρήνα δημιουργίας των σημερινών μεγάλων χιονοδρομικών κέντρων της Ελλάδος.

Μέλη των Ομάδων Διάσωσης που είχε δημιουργήσει συμμετείχαν ενεργά και με επιτυχία, τόσο σε δεκάδες ορειβατικά ατυχήματα (από το 1931), όσο και σε ατυχήματα εθνικού επιπέδου, π.χ. ανεύρεση ναυαγών στα απόκρημνα Αντικύθηρα (1978), ανεύρεση καταπεσόντων αεροπλάνων στη Δίρφη (1956), στην Όρθρη (1991), στα Πιέρια (1997) κ.α.

Το 1977 ο Ε.Ο.Σ. μετονομάστηκε σε Ελληνική Ομοσπονδία Χιονοδρομίας και Ορειβασίας (Ε.Ο.Χ.Ο.), ενώ μετά τη μεταβίβαση (το 1983) του αθλήματος της χιονοδρομίας στη νεοϊδρυθείσα Ομοσπονδία Χιονοδρομίας, μετονομάστηκε το 1985 σε Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβατικών Συλλόγων (Ε.Ο.Ο.Σ.), μέχρι το 1996 που μετονομάστηκε τελικά σε Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας-Αναρρίχησης (Ε.Ο.Ο.Α.).

Όλες οι ορειβατικές-αναρριχητικές και αθλητικές δραστηριότητες των Συλλόγων-μελών αξιολογούνται από την Ομοσπονδία, βάσει ενός συστήματος αξιολόγησης (βαθμολογούνται 150 περιπτώσεις 10 κατηγοριών δραστηριοτήτων) και τα σωματεία κατατάσσονται σε κατηγορίες, ανάλογα της βαθμολογίας που συγκεντρώνουν, που αποτελούν και τη βάση της επιχορήγησης τους από τη Γ.Γ.Α.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 21 ορειβατικοί σύλλογοι οι οποίοι είναι οι εξής:(Πίνακας 4)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ
ΕΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΕΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ
ΕΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ
ΕΟΣ ΒΟΛΟΥ
ΕΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΕΟΣ ΠΑΤΡΑΣ
ΕΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ
ΕΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΕΟΣΧ ΚΑΤΩ ΤΙΘΟΡΕΑΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ-ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ
ΟΜΙΛΟΣ ΦΥΣΗ
ΣΕΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΚΑΔΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ
ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΟΧ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
ΦΧΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ
Ο ΠΑΝΑΣ, ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Οι 5 κυριότεροι ορειβατικοί σύλλογοι στην Ελλάδα είναι οι εξής:

ΕΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Ο βασικός στόχος του συλλόγου αυτού όπως αναφέρεται στο καταστατικό, είναι η ανάπτυξη και η διάδοση της ορειβασίας και αναρρίχησης και όλων των δραστηριοτήτων που γίνονται στο βουνό.

Για το σκοπό αυτό οργανώνονται εκδρομές και αναβάσεις στο βουνό σχεδόν κάθε Σαββατοκύριακο, με έμπειρους ορειβάτες και συνοδούς για να γνωρίσει ο απλός κόσμος την ομορφιά των βουνών τους, αλλά και να ζήσει ξεχωριστές εμπειρίες στο φυσικό του περιβάλλον.

Αναπόσπαστο κομμάτι της ορειβασίας είναι και η αναρρίχηση στον βράχο που προϋποθέτει εμπειρία στο βουνό, γνώσεις τεχνικής και καλή φυσική κατάσταση,

προσφέρει όμως δυνατές συγκινήσεις και μοναδικές εμπειρίες ολοκληρώνοντας τον χαρακτήρα του ορειβάτη.

Κάθε χρόνο ο ΕΟΣ Καβάλας υπό την εποπτεία της Ε.Ο.Ο.Α. και με την επίβλεψη ομοσπονδιακού εκπαιδευτή ορειβασίας που διαθέτει ο σύλλογος, διοργανώνει σχολές ορειβασίας για αρχάριους, σχολές ορειβασίας μέσου επιπέδου, σχολές ορειβατικού σκι, και παιδικά ορειβατικά κέντρα. Οι σχολές αυτές σκοπό έχουν να δώσουν άρτια τεχνική κατάρτιση στον ορειβάτη ώστε να μπορεί να κινηθεί με ασφάλεια στο βουνό.

Μία από τις πλέον μοντέρνες και περισσότερο διαδεδομένη στον Ευρωπαϊκό χώρο ορειβατική δραστηριότητα είναι και το ορειβατικό σκι, που με την χρήση κατάλληλου εξοπλισμού που απαιτεί γνώσεις χιονοδρομίας και ορειβασίας δύναται ο ορειβάτης να διασχίσει μεγάλες αποστάσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στον τομέα αυτό ο σύλλογος μας έχει έναν από τους μεγαλύτερους εξοπλισμούς αλλά και ομάδα στο Πανελλήνιο.

Με πρωτοβουλία του συλλόγου μας δημιουργήθηκε ένας πυρήνας εθελοντών με την απαραίτητη εμπειρία και γνώσεις στο βουνό με σκοπό να οργανώσει ένα τέτοιο μηχανισμό. Η ομάδα διάσωσης του ΕΟΣ Καβάλας είναι η δεύτερη οργανωμένη και επανδρωμένη στην Ελλάδα. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο λίγο χρόνο ζωής της η ομάδα έχει επέμβει σε πλήθος περιπτώσεων.

ΣΕΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο Σύλλογος Ελλήνων Ορειβατών Θεσσαλονίκης είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ιδρύθηκε το 1957 και το καταστατικό του τροποποιήθηκε από τότε πέντε φορές. Η τελευταία τροποποίηση έγινε το Μάιο του 2000. Στόχοι του ΣΕΟ είναι η διάδοση και ανάπτυξη της ορειβασίας σε όλες τις μορφές όπως αναβάσεις υψηλού βουνού, ορεινή πεζοπορία, αναρρίχηση βράχου, αλπινισμός, ορειβατικό σκι και ανταγωνιστικός προσανατολισμός. Η προστασία της

ορεινής φύσης και η καλλιέργεια περιβαλλοντικής ευαισθησίας, ήθους και αξιών σχετικών με την ορειβασία, το βουνό, και την ορεινή φύση γενικότερα.

Ο ΣΕΟ Θεσσαλονίκης εδώ και αρκετά χρόνια αριθμεί περί τα 300-350 μέλη και στις αναβάσεις του συμμετέχουν περί τους 3000 φίλοι του ετησίως.

Με την ίδρυση του ΣΕΟ άρχισε την δημιουργική του εργασία , της προβολής και της υλοποίησης των σκοπών και των προγραμμάτων του, που σε τελευταία ανάλυση δεν ήταν άλλο από το να βοηθήσουν τον άνθρωπο τον ανήμπορο, να μνηθεί και να γευθεί την ομορφιά του βουνού και της φύσης, που τόσο ανεπιφύλακτα του προσφέρονταν.

Ο ΣΕΟ είναι ένα σωματείο, με ορισμένες καταστατικές αρχές, που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση του ανθρώπου και κυρίως των νέων. Η ανάγκη του ανθρώπου, κάτω από την πίεση του τεχνικού πολιτισμού, τον ωθεί να θυμηθεί και να προσεγγίσει τις ρίζες του, που δεν είναι άλλες από την φύση. Και επειδή οι θέσεις του ΣΕΟ συμπίπτουν με την τάση αυτή, τούτο αποτελεί μια επιβεβαίωση για την επιβίωση του και την συνέχιση της προσφοράς του προς τον άνθρωπο και στο μέλλον.

ΕΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ιδρύθηκε το 1993 στην Καλαμάτα από φίλους του βουνού και της Φύσης. Είναι μέλος της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας και Αναρρίχησης και είναι εγκεκριμένος από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Έχει αναλάβει πρωτοβουλία για την ανάδειξη του Ταυγέτου ως Εθνικό Δρυμό, καθότι είναι ένα οικοσύστημα μοναδικό στην Ελλάδα, με μεγάλο πλούτο ενδημικών ειδών.

Έχει δραστηριοποιηθεί δυναμικά σε διάφορα προγράμματα όπως : α) Περιβαλλοντικής Παιδείας, συνεργαζόμενος με εκπαιδευτικούς φορείς του Νομού για την καλλιέργεια της οικολογικής ιδέας στα σχολεία, την αγάπη και τον σεβασμό για

την ορεινή Φύση στη νέα γενιά. β) Δασοπροστασίας. Σε συνεργασία με το Δασαρχείο και την Πυροσβεστική Υπηρεσία Καλαμάτας συμβάλλει με περιπολίες και επεμβάσεις στην επιτήρηση και προστασία του δασικού πλούτου της Μεσσηνίας κατά τους θερινούς μήνες. γ) Κοινωνικά .Οργανώνει δύο φορές το χρόνο εθελοντική αιμοδοσία για τους πάσχοντες συνανθρώπους μας. δ)Λαογραφικά .Ασχολείται με την μελέτη και προστασία των λαογραφικών μνημείων της ορεινής υπαίθρου, όπως πετρογέφυρα, καλντερίμια, κλπ.

ΕΟΣ ΠΑΤΡΑΣ

Στις 27 Ιουνίου 1928 ιδρύεται ο ορειβατικός σύνδεσμος Πατρών με πρώτο πρόεδρο τον τραπεζικό Ανδρέα Οικονομόπουλο και 20 ιδρυτικά μέλη. Στις 30 Ιουνίου 1928 πραγματοποιείται η πρώτη κοινή ανάβαση των δύο συλλόγων, στην κορυφή του Ερυμάνθου-Ωλένου και μπαίνουν οι βάσεις της συνεργασίας τους.

Από τις αρχές του 1930 έχει ωριμάσει η ιδέα της ανέγερσης ορειβατικού καταφυγίου στο Παναχαϊκό, για την ανάπτυξη των χειμερινών σπόρ και δημιουργείται ιδιαίτερος λογαριασμός, με εισφορές μελών και άλλων συμπολιτών.

Μετά από προσπάθειες και δυσκολίες, γίνεται στις αρχές του 1931 η πρώτη εισαγωγή 10 ζευγαριών σκι από το ADELBODEN της Αυστρίας. Πρώτος δάσκαλος του σκι αναλαμβάνει ο Σοφοκλής Κόλλας, επώνυμος Πατρινός, οποίος έχοντας κατά καιρούς ζήσει στην Ελβετία, είχε μνηθεί στην τεχνική του σκι και αυτόκλητος προσφέρεται να διδάξει τους πρώτους Πατρινούς χιονοδρόμους.

Με πρωτοβουλία του Ε.Ο.Σ. Πατρών οργανώνεται και εδραιώνεται ο Θεσμός του πρωταθλήματος Χιονοδρομίας Νοτίου Ελλάδος με πρώτη διοργάνωση τον Μάρτη του 1963 στην Ζηρεία.

Η περιοχή των Πατρών είναι από τις σημαντικότερες στην Ελλάδα αναρριχητικά, λόγω της πληθώρας των πεδίων και των διαδρομών που διαθέτει, καθώς και της υψηλής δυσκολίας που χαρακτηρίζει πολλές από αυτές.

Ο ΠΑΝΑΣ, ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Μια ομάδα νεαρών στην πλειοψηφία τους με καταγωγή από τη Σμύρνη ιδρύουν το καλοκαίρι του 1927 τον Πάνα .Τα αρχικά του: ΠΑΝ, σημαίνουν Πεύκο, Αέρας, Νερό, σύντομα όμως ταυτίζονται με τον τραγοπόδαρο θεό.

Ο Πάνας αναπτύσσει πολυσχιδή δραστηριότητα-ορειβασία, πεζοπορία, σπηλαιολογία . Είναι από τους πρώτους συλλόγους που οργανώνουν αναβάσεις στον Όλυμπο και από τα μέλη του (Γιώργος και Άννα Πετροχείλου, Πρόδρομος Μισιριάν κ.α.) ιδρύεται αργότερα η Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία .

Σήμερα, ο Πάνας οργανώνει πεζοποριακές και ορειβατικές εκδρομές σε ορεινά συγκροτήματα και περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους σ' όλη την Ελλάδα . Γίνονται εκδρομές το μήνα και μερικές πολυήμερες το χρόνο.

Υπάρχει ορειβατική ομάδα νέων με σημαντική δραστηριότητα, που πραγματοποιεί αναβάσεις, διασχίσεις βουνών και φαραγγιών, σπηλαιολογικές εξορμήσεις, εκδρομές με ποδήλατα βουνού κ.α.

Ο Πάνας διατηρεί από το 1951 κτήμα στο Μάτι Αττικής με δυνατότητα παραμονής μελών και φίλων του συλλόγου σε οικισμούς, σκηνές ή τροχόσπιτα.

Ο Πάνας ανήκει στην Ομοσπονδία Εκδρομικών Σωματείων Ελλάδας και συμμετέχει σε δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και οικολογικής ευαισθητοποίησης (δενδροφυτεύσεις κ.λ.π.).

2.2.3. RAFTING

Το άρθρο που ακολουθεί αναφέρει τι είναι το rafting γενικά και τι χρειάζεται κανείς για να κάνει rafting .

Το rafting έχει πάρει την ονομασία του από την αγγλική λέξη raft (=σχεδία). Στην ουσία πρόκειται για την κατάβαση ποταμού με φουσκωτή βάρκα που κινείται με κουπιά . Το ρεύμα του ποταμού είναι αυτό που καθορίζει την πορεία, ενώ τα κουπιά χρησιμοποιούνται για την αποφυγή των εμποδίων ή σε άλλη περίπτωση ανάγκης. Ο αριθμός των επιβατών καθορίζεται από το μέγεθος της βάρκας, αλλά συνήθως στις οργανωμένες εκδρομές οι βάρκες φιλοξενούν 6-10 άτομα και τον οδηγό. Το rafting είναι ένα πολύ κοινωνικό άθλημα που φέρνει τον άνθρωπο σε επαφή με το παρθένο φυσικό περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα ασκείται και διασκεδάζει .Είναι ευεργετικό για όλους τους ανθρώπους που ζουν σε μεγαλουπόλεις. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που τα τελευταία χρόνια γνωρίζει και στη χώρα μας μεγάλη διάδοση. Το άρθρο που ακολουθεί αναφέρεται σε ποτάμια με βαθμό 2 έως 3, δηλαδή μέτριου βαθμού δυσκολίας όπου δεν απαιτούνται ειδικές γνώσεις και εκπαίδευση, πέρα από τις οδηγίες που θα δώσει ο υπεύθυνος συνοδός της εκδρομής.

Η σχεδία είναι το πρώτο μέσο που χρησιμοποίησε ο άνθρωπος για να διασχίσει τα υδάτινα εμπόδια που συναντούσε στο δρόμο του (ποτάμια, λίμνες, ακόμα και θάλασσες) και αποτελεί την απλούστερη μορφή πλωτού μέσου. Οι πρώτες σχεδιές ήταν φτιαγμένες από βούρλα, καλάμια, κλαδιά ή κορμούς δέντρων που στερεώνονταν μαζί με σχοινιά για να σχηματίσουν μια σταθερή βάση ικανή να επιπλέει, κατάλληλη για τη μεταφορά ανθρώπων, εφοδίων και εμπορευμάτων. Στην αρχή απλώς ακολουθούσαν το ρεύμα. Σταδιακά, άρχισαν να εξοπλίζονται με κουπιά, ακόμα και με πανιά και μηχανές, αποκτώντας ελευθερία κινήσεων και μεγαλύτερη αυτονομία . Οι σχεδιές χρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνται για πολλούς σκοπούς (μεταφορά, εμπόριο, σωστικές αποστολές κ.α.). Παράλληλα όμως, προσφέρουν στον άνθρωπο τη δυνατότητα να ανακαλύψει τοπία και ομορφιές που είναι απροσπέλαστα

με άλλο μέσον και χαρίζουν έντονες συγκινήσεις, αφού συμβάλλουν στο να βιώσει κανείς άμεσα το φυσικό περιβάλλον.

2.2.4.ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η σπηλαιολογία ξεκίνησε σαν σπορ κατά το προηγούμενο αιώνα και βαθμιαία εξελίχτηκε σε μια πολύπλευρη επιστήμη. Σαν χρονολογία δημιουργίας της μπορεί να οριστεί το 1895, όταν ιδρύθηκε η πρώτη σπηλαιολογική εταιρεία στη Γαλλία. Το πρώτο διεθνές συνέδριο σπηλαιολογίας έγινε στο Παρίσι το 1953.

Στην Ελλάδα σπηλαιολογικές κινήσεις παρατηρήθηκαν μετά το 1930, από τους πυρήνες των οποίων δημιουργήθηκε και η Σπηλαιολογική Εταιρεία Ελλάδας.

Η Εταιρεία Πνευματικής και Επιστημονικής Ανάπτυξης (Ε.Π.Ε.ΑΝ.) ιδρύθηκε το 1963 και το Τμήμα Σπηλαιολογικών Ερευνών της έχει εξερευνήσει επί 37 χρόνια πολλά Ελληνικά σπήλαια, με πληθώρα επιστημονικών μελετών και δημοσιεύσεων για αυτά. Επίσης έχει κινηματογραφήσει υπό μορφή ντοκυμαντέρ αρκετά σπήλαια καθώς διαθέτει πλήρη κινηματογραφικό εξοπλισμό.

Σήμερα η σπηλαιολογία συνδυάζει γνώσεις γεωλογίας, παλαιοντολογίας, ανθρωπολογίας, υδρολογίας, τοπογραφίας, φυσικής, βιολογίας και αρχαιολογίας και για το λόγο αυτό παρουσιάζει γενικότερο ενδιαφέρον παράλληλα με τη περιπέτεια που προσφέρει στους φίλους της.

2.2.6.CANOE-KAYAK

Δεν απαιτείται προηγούμενη εμπειρία για να λάβει κάποιος μέρος σε αυτή τη δραστηριότητα .Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση κολύμβησης, ψυχική και σωματική υγεία.

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας μαγιά, ένα δεύτερο ζευγάρι παπούτσια που πιθανώς θα βραχούν, ένα μπλουζάκι, πετσέτα (για τους καλοκαιρινούς μήνες, καπέλο και γυαλιά ηλίου).

Επίσης θα πρέπει να έχετε ή θα σας δώσουν ολόσωμη στολή από νεοπρέν, σωσίβιο, αντιανεμικό, κράνος και κουπί .

Για να κάνει κανείς canoe-kayak θα πρέπει να ακολουθήσει απαραίτητα μάθημα από έναν συνοδό.

2.2.7.HYDRO SPEED

Για να συμμετέχει κάποιος σε καταβάσεις hydrospeed πρέπει να ξεκινήσει από ποτάμια πρώτου-δευτέρου βαθμού δυσκολίας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση κολύμβησης, ψυχική και σωματική υγεία .

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας μαγιό, ένα μπλουζάκι, πετσέτα .

Επίσης θα πρέπει να έχετε ή θα σας δώσουν ολόσωμη στολή και καλτσάκια από νεοπρέν, σωσίβιο, κράνος και βατραχοπέδιλα .

Για να κάνει κανείς hydro speed θα πρέπει να ακολουθήσει απαραίτητα μάθημα από έναν συνοδό. Όλη η διαδικασία διαρκεί περίπου 4-5 ώρες.

2.2.7 JEEP SAFARI

Σε εκδρομές 4X4 μπορεί να συμμετέχει οποιοσδήποτε έχει διάθεση για εξερεύνηση και ανακαλύψεις. Αυτός που οδηγεί το jeep πρέπει να έχει δίπλωμα οδήγησης και να είναι πάνω από 18 χρονών.

Για τους χειμερινούς μήνες, θα πρέπει να έχετε ή θα σας δώσουν άνετο & ζεστό ρουχισμό (μπουφάν, γάντια, σκούφο, γυαλιά ηλίου, αθλητικά παπούτσια ή μποτάκια, παγούρι με νερό.

Για να κάνει κανείς jeep safari θα πρέπει να ακολουθήσει απαραίτητα μάθημα από έναν επαγγελματία οδηγό ο οποίος θα σας ενημερώσει για τη διαδρομή που θα ακολουθήσετε και για τις βασικές αρχές οδήγησης με 4X4. Τις περισσότερες φορές

υπάρχει ενδοεπικοινωνία μεταξύ των οχημάτων έτσι ώστε αν παρουσιαστεί κάποιο πρόβλημα να ειδοποιηθεί έγκαιρα ο επαγγελματίας οδηγός.

2.28.MONORAFT

Για να συμμετέχει κάποιος σε καταβάσεις monoraft πρέπει να έχει συμμετάσχει σε καταβάσεις rafting και να ξεκινήσει από ποτάμια πρώτου-δευτέρου βαθμού δυσκολίας για να προχωρήσει στη συνέχεια σε ποτάμια μεγαλύτερου βαθμού δυσκολίας .Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση κολύμβησης, ψυχική και σωματική υγεία.

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας μαγιό, ένα δεύτερο ζευγάρι παπούτσια που θα βραχεί, ένα μπλουζάκι, πετσέτα.

Επίσης θα πρέπει να έχετε μαζί σας ή θα σας δώσουν ολόσωμη στολή και καλτσάκια από νεοπρέν, σωσίβιο, αντιανεμικό, κράνος και κουπί.

Για να κάνει κανείς monoraft θα πρέπει να ακολουθήσει απαραίτητα μάθημα από έναν συνοδό και στη συνέχεια μπαίνετε στα monoraft για να ξεκινήσει η κατάβαση.

Όλη η διαδικασία διαρκεί 4-5 ώρες.

2.2.9.MOUNTAIN BIKE

Σε αυτή τη δραστηριότητα μπορεί να λάβει μέρος οποιοσδήποτε ξέρει να κάνει ποδήλατο και έχει καλή φυσική κατάσταση. Ηλικίες:10-65 χρονών.

Θα πρέπει να φοράτε αθλητικά παπούτσια ή μπότάκια και φόρμα που πιθανώς θα λασπωθούν, καπέλο, γάντια, αντιανεμικό, μικρό σακίδιο, παγούρι με νερό.

Θα πρέπει να ακολουθήσει απαραίτητα μάθημα από έναν συνοδό θα σας ενημερώσει για τη διαδρομή που θα ακολουθήσετε και για τις βασικές αρχές ποδηλασίας σε δασικές διαδρομές. Οι περισσότερες διαδρομές τελειώνουν στο σημείο εκκίνησης.

2.2.10. TREKKING ΠΟΤΑΜΟΥ

Οι μοναδικές προϋποθέσεις είναι ψυχική και σωματική υγεία και γνώση κολύμβησης.

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας σανδάλια ή αθλητικά παπούτσια που θα βραχούν, καπέλο, γυαλιά ηλίου, σακίδιο και παγούρι, ελαφρά τροφή (σταφίδες, σοκολάτες, σάντουιτς), μαγιό, πετσέτα.

Επίσης θα πρέπει να έχετε μαζί σας ή θα σας δώσουν αδιάβροχους σάκους για τη μεταφορά του πικ-νικ.

2.2.11. SKI

Οι μοναδικές προϋποθέσεις συμμετοχής, είναι ψυχική και σωματική υγεία, στοιχειώδεις φυσική κατάσταση. Ηλικίες :8-65 χρονών.

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας αδιάβροχη φόρμα και μπουφάν, σκούφο, γάντια, γυαλιά ηλίου.

Επίσης θα πρέπει να έχετε μαζί σας ή θα σας δώσουν χιονοπέδιλα, μπαστούνια και μπότες.

Αφού παραλάβουμε τον εξοπλισμό μας και φτάσουμε στις πίστες οι εκπαιδευτές θα μας βοηθήσουν να βάλουμε τα ski μας και θα μας ενημερώσουν για τις βασικές αρχές στο ski. Οι εκπαιδευτές βρίσκονται καθ'όλη του μαθήματος δίπλα μας και μας βοηθούν να βελτιώσουμε την τεχνική μας.

2.2.12. SNOWBOARD

Οι μοναδικές προϋποθέσεις συμμετοχής, είναι ψυχική και σωματική υγεία, στοιχειώδεις φυσική κατάσταση. Ηλικίες :8-65 χρονών.

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας αδιάβροχη φόρμα και μπουφάν, σκούφο, γάντια, γυαλιά ηλίου.

Επίσης θα πρέπει να έχετε μαζί σας ή θα σας δώσουν χιονοσανίδα και μπότες .

Αφού παραλάβουμε τον εξοπλισμό μας και φτάσουμε στις πίστες οι εκπαιδευτές θα μας ενημερώσουν για τις βασικές αρχές στο snowboard. Οι εκπαιδευτές βρίσκονται καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος δίπλα μας και μας βοηθούν να βελτιώσουμε την τεχνική μας.

2.2.13 TREKKING

Για να λάβει κάποιος μέρος σε μια μονοήμερη ή πολυήμερη απλή πεζοπορία το μόνο που χρειάζεται είναι ψυχική και σωματική υγεία. Για τις απαιτητικές πεζοπορίες απαιτείται καλή φυσική κατάσταση. Ηλικίες :10-65 χρονών.

Θα πρέπει να έχετε μαζί σας παπούτσια πεζοπορίας, άνετα ρούχα, αδιάβροχο, καπέλο, γυαλιά ηλίου, σακίδιο και παγούρι, ελαφρά τροφή (σταφίδες, σοκολάτες, σάντουιτς). Για πολυήμερες πεζοπορίες υπνόσακος και φακός.

Για πολυήμερες πεζοπορίες μας παρέχονται αντίσκηνα και στρωματάκια, εξοπλισμός κατασκήνωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ

ΕΛΛΑΔΑ

Ο χειμερινός τουρισμός στην χώρα μας έχει κατά γενική ομολογία χαμηλό βαθμό ανάπτυξης, ενώ σε σύγκριση με το σύνολο της ετήσιας τουριστικής κίνησης αφορά ένα ελάχιστο ποσοστό (μικρότερο του 10%). Σύμφωνα με τις εξαγγελίες του υπουργείου ανάπτυξης, αποτελεί προτεραιότητα η ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού στην Ελλάδα. Μια τέτοια πολιτική κατά τον σχεδιασμό της επιμερίζεται στην ανάπτυξη εσωτερικού και εξωτερικού χειμερινού τουρισμού.

Ο χειμερινός τουρισμός στην Ελλάδα, παρά τις αναμφισβήτητες δυνατότητες του για ανάπτυξη, υστερεί σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές χώρες και γι' αυτό, η πολιτεία, αλλά και οι ιδιώτες, πρέπει να πάρουν τις κατάλληλες πρωτοβουλίες, αναφέρει σε μελέτη του το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων.

Η μελέτη επισημαίνει πως η έντονη εποχικότητα του ελληνικού τουρισμού έχει πλήθος αρνητικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα των επενδυμένων κεφαλαίων (χαμηλές μέσες ετήσιες πληρότητες καταλυμάτων, μονάδες που κλείνουν για μήνες), στην απασχόληση, στο περιβάλλον κλπ. Το ΙΤΕΠ υπολογίζει το ποσοστό που αντιπροσωπεύει ο αλλοδαπός χειμερινός τουρισμός στην Ελλάδα ως ποσοστό του συνολικού ετήσιου αλλοδαπού τουρισμού είναι μόλις 9% έναντι μέσου όρου 25% στις κύριες ανταγωνίστριες χώρες. Στην Κύπρο και την Τουρκία π.χ. τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 19% και 21% (στοιχεία 1998). Σε όλες τις ανταγωνίστριες χώρες (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία) έχει συντελεστεί αύξηση του χειμερινού τουρισμού μεταξύ 1975 και 1998, ενώ στην Ελλάδα υπήρξε μείωση 38,2%. Το ΙΤΕΠ

αναφέρει ως βασικές αιτίες, μεταξύ άλλων, την υστέρηση της χώρας μας σε ειδικές υποδομές (π.χ. συνεδριακά κέντρα) και την απόσταση από τις κυριότερες χώρες προέλευσης τουρισμού (άρα και το μεγαλύτερο κόστος μετακίνησης τουριστών).

Η βελτίωση των τουριστικών υποδομών και η στήριξη της τουριστικής κίνησης το 2002 αποτέλεσαν βασικά αντικείμενα της σύσκεψης στη Γενική Γραμματεία Τουρισμού. Στη σύσκεψη συμμετείχαν ο αρμόδιος υφυπουργός, ο γ.γ. τουρισμού, ο πρόεδρος του Ε.Ο.Τ., και ο επικεφαλής των Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων. Μετά τη σύσκεψη ο υπουργός Ανάπτυξης δήλωσε ότι προχωρούν οι διαδικασίες για τη μίσθωση των τουριστικών ακτών του ΕΟΤ και ο επικεφαλής των Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων. Μετά τη σύσκεψη ο υπουργός Ανάπτυξης δήλωσε ότι προχωρούν οι διαδικασίες για τη μίσθωση των τουριστικών ακτών του ΕΟΤ και ο διαγωνισμός για τις μαρίνες της Αττικής, ενώ στην τελική φάση το Προεδρικό Διάταγμα για την κατάταξη των ξενοδοχείων σε “αστέρια”.

Η μεγάλη υστέρηση της χώρας σε δημιουργία ειδικών τουριστικών υποδομών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει υστέρηση και στις γενικές υποδομές, έναντι των κύριων ανταγωνιστριών χωρών, είναι αδιάψευστος μάρτυς της αδιαφορίας της πολιτείας και της άγνοιας, ενδεχομένως, για τον δυναμικό αναπτυξιακό ρόλο του τουρισμού για την ελληνική οικονομία σε μακροπρόθεσμη προοπτική. Κατά μείζονα δε λόγο η αδιαφορία εκφράζεται αναφορικά προς την αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος της μακροπρόθεσμου τάσεως μείωσης του μεριδίου του αλλοδαπού χειμερινού τουρισμού. Είναι δε ασύγγνωστη η αδράνεια αυτή της πολιτείας όχι μόνο διότι είναι μακρά η περίοδος, κατά την οποία βαθμιαίως συνετελέσθη η καταβάρθρωση του χειμερινού τουρισμού και έπρεπε τα σχετικά ερεθίσματα να έχουν δράσει σχετικώς, αλλ’ επίσης διότι σε σχετικές πρωτοβουλίες συλλογικώς

δρώντων ιδιωτικών επιχειρηματιών ορισμένων περιοχών (Κρήτη, Ρόδος) δεν έδειξε καμιά ανταπόκριση.

Οι κατά καιρούς εκφρασθείσες απόψεις εκπροσώπων διαφόρων φορέων του τουριστικού κλάδου, εμπεριέχουν πολλά θετικά στοιχεία, ωστόσο, ως σύνολο, δεν θέτουν τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων. Διότι η πάση θυσία αύξηση του μεριδίου του χειμερινού τουρισμού χωρίς συνεξέταση του πιθανού οφέλους για τη χώρα συνολικώς και μακροπροθέσμως δεν αποτελεί πράξη συνέσεως. Την αύξηση του μεριδίου του χειμερινού τουρισμού την χρειαζόμαστε αν πρόκειται με αυτό να αυξηθεί η απασχόληση, να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των δεσμευμένων κεφαλαίων και να απαλυνθούν οι γενικότερες περιβαλλοντικές και κοινωνικό-πολιτισμικές επιδράσεις από την παρουσία του τουριστικού πλήθους. Διότι όλες οι «προφανώς λογικές» προτάσεις που έχουν γίνει από τον επιχειρηματικό κόσμο και άλλους περί τα τουριστικά εντρυφώντας επικεντρώνονται σε λίγα αυτονόητα πράγματα, όπως είναι:

- Οι αερομεταφορές (σύνδεση απευθείας προελεύσεως- προορισμού),
- Ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των ξενοδοχείων και λοιπών δραστηριοτήτων του τομέα,
- Οι γενικές υποδομές,
- Η παροχή κινήτρων σε οργανωτές ταξιδιών και πελάτες,
- Η προώθηση νέων μορφών τουρισμού (συνήθως αναφέρονται όλες ή κατά τυχαίο τρόπο),
- Η μείωση του κόστους στους συμμετέχοντες στη λειτουργία του χειμερινού τουρισμού, με παρεμβάσεις στο εργασιακό κόστος, στη φορολογία, στην ενέργεια κλπ.,

- Η προβολή και διαφήμιση των στοιχείων που θα προσελκύσουν τον χειμερινό επισκέπτη,
- Η εξασφάλιση λειτουργίας του γενικότερου τουριστικού περιβάλλοντος.

“Η Κρήτη, τα έχει όλα, αλλά όχι τις υποδομές και τα κίνητρα, για να αναπτυχθεί ο χειμερινός τουρισμός” επεσήμανε μιλώντας στην “Π” ο πρόεδρος της ένωσης Ξενοδόχων, ο οποίος υπογράμμισε “η κρατική παρέμβαση, είναι αναγκαία” .Για παράδειγμα για την στήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων, πρέπει να έχει μείωση των τιμολογίων των ΔΕΚΟ, μείωση στις τιμές του πετρελαίου, να γίνει επιδότηση προσωπικού κλπ.

Όσον αφορά την έναρξη της διαφημιστικής καμπάνιας στο εξωτερικό πρέπει να αρχίσει όσο πιο γρήγορα γίνεται και να ενταθεί την περίοδο των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

Ο χειμερινός-χιονοδρομικός τουρισμός είναι ένα πεδίο δραστηριότητας με μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης, και στο πλαίσιο αυτό ο Ε.Ο.Τ. θα συμβάλλει τόσο με πρόγραμμα προβολής εσωτερικού τουρισμού, όσο και με τα προγράμματα εσωτερικού τουρισμού.

Η διαφορετικότητα της τουριστικής ζήτησης και ο διαφορετικός τρόπος οργάνωσης του χειμερινού τουρισμού μας πρέπει να στρέψουμε την προσοχή μας :

- Στην ανάλογη υποδομή για την ικανοποίηση των ειδικών τουριστικών αναγκών.
- Στην προσαρμοσμένη στις ειδικές τουριστικές ανάγκες οργάνωση και στην στόχευση σε συγκεκριμένα τμήματα της αγοράς.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ορεινών περιοχών της χώρας μας έχουν ξεχωριστό ενδιαφέρον, καθώς καλύπτουν το 42% της συνολικής έκτασης της

Ελλάδας, δεδομένα που καθιστούν αναγκαία την άσκηση ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη τους, με την στήριξη των τοπικών πληθυσμών και την ενθάρρυνση φιλικών προς το περιβάλλον επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που αξιοποιούν τους φυσικούς πόρους και δημιουργούν νέες θέσεις απασχόλησης και συμπληρωματικά εισοδήματα (αγροτουρισμός- ανάπτυξη ορεινών περιοχών-χιονοδρομικός τουρισμός).

Εκτός περιόδου αιχμής για ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες (άτομα με ειδικές ανάγκες, μαθητές και τρίτη ηλικία) μπορούν να συμβάλλουν στην επιμύκηση της τουριστικής περιόδου και στον χειμερινό τουρισμό (πολιτικός- θρησκευτικός-ιαματικός τουρισμός). Τέλος, η δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου και προδιαγραφών για την ανάπτυξη ιαματικών πηγών και τον θερμαλισμό, που βρίσκεται είδη σε εξέλιξη θα εμπλουτίσει και θα αναβαθμίσει ποιοτικά το τουριστικό μας προϊόν. Η πολιτεία και οι επίσημοι φορείς του τουρισμού έχουν τον πρώτο λόγο στην προσπάθεια ανασύνταξης και χάραξης τουριστικής πολιτικής που θα βάζει τις βάσεις για μακροχρόνια ανάπτυξη και δεν θα βλέπει μόνο το σήμερα .

Η εταιρία θα επιδιώξει στην φετινή χιονοδρομική περίοδο να προσφέρει ακόμα καλύτερες υπηρεσίες στους επισκέπτες των χιονοδρομικών, αλλά και να μεγιστοποιήσει το οικονομικό αποτέλεσμα για την Ε.Τ.Α.

Παίρνοντας ένα παράδειγμα για το Χιονοδρομικό Κέντρο Φαλακρού το οποίο έχει δυνατότητες ανάπτυξης, είναι το νεότερο και ένα από τα πλέον άρτια χιονοδρομικά κέντρα της χώρας. Σε μία περίοδο όπου σημαντικές επενδυτικές πρωτοβουλίες βρίσκονται σε λήθαργο, η ΑΝ.ΦΑ Α.Ε. ιδιαίτερα τα τρία τελευταία χρόνια έθεσε τις κατάλληλες βάσεις, μέσα από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους, για την αξιοποίηση του χιονοδρομικού κέντρου της Δράμας, με στόχο την λειτουργία του ως μοχλού ανάπτυξης και αναβάθμισης της περιοχής.

Ανάγκη ανάπτυξης του χειμερινού τουρισμού, μέσα από διαδικασίες συνεργειών και ανάπτυξης νέων προϊόντων, πιστεύοντας στις προοπτικές ανάπτυξης του χειμερινού τουρισμού. Πιστεύουμε ότι οι συμπατριώτες μας θα αυξήσουν τις χειμερινές τους διακοπές στα χιονοδρομικά κέντρα της χώρας μας σε ορίζοντα τριετίας θα επενδύσει περισσότερα από 1,5 εκατ. Ευρώ στον τομέα αυτό.

Με επιτυχία και μεγάλη προσέλευση ολοκληρώθηκε η ημερίδα με θέμα το νέο νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στα χιονοδρομικά κέντρα και τις δυνατότητες ανάπτυξης της χιονοδρομίας στην Ελλάδα .Τουλάχιστον 80 άτομα ήρθαν στα Καλάβρυτα, ανάμεσα τους εκπρόσωποι του Υπ. Ανάπτυξης και του ΕΟΤ, περιφερειάρχες, νομάρχες, δήμαρχοι, τοπικοί φορείς, όλοι οι διευθυντές των Χ.Κ., αθλητές και προπονητές χιονοδρομίας. Κύριοι ομιλητές ήταν ο Υφ. Ανάπτυξης, οι Νομάρχες Αχαΐας και Δράμας, οι Δήμαρχοι Καλαβρύτων, Αράχοβας, Λεβιδίου, Περτουλίου. Οι εκπρόσωποι των 19 χιονοδρομικών κέντρων έκθεσαν τις απόψεις τους και τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν όσον βέβαια το επέτρεπε ο περιορισμένος χρόνος που είχαν.

Μερικά θέματα που συζητήθηκαν ήταν: Επενδύσεις για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού με γνώμονα την καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών. “ο πελάτης θα πρέπει να φεύγει ευχαριστημένος”. Γενική αποδοχή του νέου νομοθετικού πλαισίου με παράταση εφαρμογής της ισχύς του σήματος άδειας λειτουργίας του ΕΟΤ μέχρι το τέλος του χρόνου. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των Χ.Κ. Η νομιμοποίηση των σαλέ και των καταφυγίων που παραμένουν αυθαίρετα σήμερα . Η αλλαγή του δασικού νόμου έτσι ώστε να είναι εφικτή η δημιουργία νέων πιστών με την προϋπόθεση ότι φυτεύονται νέα δένδρα αντί αυτών που κόβονται . Η ηλεκτροδότηση του Μαινάλου. Η δημιουργία σχολής για την εκπαίδευση του προσωπικού των Χ.Κ.

Επισημαίνεται ότι παρά την συλλειτουργία συνθηκών ευνοϊκών, σε σύγκριση πάντοτε με την Ελλάδα (απευθείας αεροπορική σύνδεση το χειμώνα με κύριες χώρες προελεύσεως, κίνητρα και ισχυρή προβολή και διαφήμιση), το ποσοστό του χειμερινού τουρισμού από 21-22% προ δεκαετίας έχει διολισθήσει στο 18,9% το 1999.

Η σπουδαιότητα αναπτύξεως του εσωτερικού τουρισμού, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι υποβαθμίζεται. Η ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού συνιστά πολλάκις υποκατάστατο του αλλοδαπού τουριστικού προϊόντος για τους κατοίκους της Ελλάδος και από την άποψη αυτή ταυτίζεται με την ανάπτυξη του αλλοδαπού τουρισμού. Απλώς, οι δύο κατηγορίες αφορούν σε τελείως διαφορετικές κλίμακες μεγεθών και είναι αυτό το χαρακτηριστικό που κάνει τη διαφορά.

Ο χειμερινός τουρισμός, σε πολύ υψηλό ποσοστό είναι επαγγελματικός και τουρισμός αναψυχής, δεν είναι, όμως, τουρισμός διακοπών. Η εποχική διάσταση θεσμών, όπως είναι το σχολικό έτος και οι ετήσιες άδειες από την εργασία, που με τη σειρά τους ασφαλώς συνδέονται με τις εποχικές αλλαγές των καιρικών συνθηκών, αποτρέπει την εξέλιξη του χειμερινού τουρισμού σε τουρισμό διακοπών, εφόσον δεν υπάρξουν σεισμικής σημασίας αλλαγές στους παράγοντες αυτούς. Η σταθερά αυτή έχει σοβαρά συνεπαγόμενα για τη σύνθεση του χειμερινού τουριστικού πλήθους, τα οποία δεν μπορούν να αγνοούν αζημίως οι πολιτικές προωθήσεως του χειμερινού τουρισμού. Λογικώς, το δυνητικό τουριστικό πλήθος αποτελείται:(α) από τους απόμαχους της εργασίας, μισθωτούς και επαγγελματίες, (β) από τους αυξανόμενης ποσοτικής σημασίας χρήστες του τουριστικού Σαββατοκύριακου και (γ) από τους πραγματοποιούντες επαγγελματικά ταξίδια.

Η απόσταση της χώρας μας από τις μείζονες προελεύσεις είναι μεγάλη και ως εκ τούτου δαπανηρή για βραχείας διάρκειας διακοπές, όπως είναι το Σαββατοκύριακο.

Διαπιστώθη θετική συσχέτιση μεταξύ του μεγέθους χειμερινού τουρισμού και οδικώς μεταφερομένων τουριστών.

Οι υπερπόντιες χώρες, ως δυνητικές πηγές χειμερινής τουριστικής ζήτησεως, δεν είναι απαιτητικές σε ειδικές τουριστικές υποδομές. Τις πολιτισμικές υποδομές (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι και παρόμοια) δεν τις εντάσσομε στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Τις θεωρούμε ότι αποτελούν τον ένα από τους δυο πυλώνες του τουρισμού μας (ήλιος-θάλασσα, πολιτισμός).

Οι ανταγωνίστριες χώρες δεν βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση έναντι της Ελλάδος αναφορικά προς την εν δυνάμει μεγάλη τουριστική αγορά- ως πηγή ζήτησεως αλλοδαπού τουριστικού προϊόντος- των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης.

Το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται εκτός της αγοράς εργασίας (Τρίτη ηλικία) και μπορεί φυσικώς και οικονομικώς να ταξιδέψει θα τείνει να αυξάνεται μέσο-μακροπροθέσμως.

Οι ανωτέρω βασικές σταθερές οριοθετούν τις γεωγραφικές περιοχές, πληθυσμιακές ομάδες, καθώς και ομάδες ειδικών ενδιαφερόντων που προσφέρονται εκ πρώτης όψεως προς μελέτη, ως δυνητικές πηγές χειμερινών τουριστών.

Το τουριστικό πλήθος και η γεωγραφική προέλευση αυτού αποτελούν το πρώτο προς διερεύνηση ζήτημα, με στόχο την εκτίμηση της δυνητικής ζήτησεως στην μακροπρόθεσμη περίοδο, και των προϋποθέσεων ενεργοποίησεως της εν λόγω ζήτησεως, σε βαθμό ο οποίος να καθιστά επωφελή για την χώρα την ανάληψη της σχετικής προσπάθειας και δεσμεύσεως των αντιστοιχούντων σ' αυτήν οικονομικών πόρων. Η δέσμευση πόρων σε ειδικές υποδομές, αποτελεί κακή πολιτική διότι αναστέλλει επ'άριστον την τουριστική ανάπτυξη και, ασφαλέστατα, και την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Η δυνητική ζήτηση πρέπει να εξετασθεί υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων της παρούσης ερευνητικής προσπάθειας :

- Υπερπόντιες χώρες προελεύσεως
- Κύριες χώρες προελεύσεως
- Χώρες του τ. Ανατολικού Συνασπισμού

Ο λόγος του διαχωρισμού είναι ουσιαστικός και συνδέεται τόσο με τις αναγκαίες ειδικές υποδομές και οργάνωση, όσο και με τον ενδεδειγμένο σε κάθε περίπτωση τύπο προβολής και διαφημίσεως, καθώς και των κινήτρων που ενδεχομένως θα απαιτηθούν. Π.χ. η δραματική μείωση των τουριστικών προελεύσεως Β. Αμερικής και Αυστραλίας σε όλες τις εποχές ενδέχεται να έχει προκληθεί από διαφορετικούς παράγοντες, οι οποίοι πρέπει να οριοθετηθούν με την επιβαλλόμενη αυστηρότητα και να μελετηθεί η δυνατότητα κερδοφόρου αναστροφής της τάσεως. Η πολιτική αναστροφής των τάσεων στις υπερπόντιες χώρες αποτελεί πρόβλημα, που δεν αφορά ούτε σε ηλικίες, ούτε σε εποχές του έτους, ούτε σε χαρακτηριστικά των υποψήφιων επισκεπτών. Αντιθέτως, για την Δ. Ευρώπη το μείζον πρόβλημα εντοπίζεται στην ενίσχυση του χειμερινού τουρισμού, γεγονός που οδηγεί στις ομάδες του πληθυσμού που προσιδιάζουν εις τούτο, καθώς και στις ειδικές υποδομές που θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες αυτών. Από το άλλο μέρος, οι τουριστικώς αναδυόμενες χώρες του τ. Ανατολικού Συνασπισμού, ως πηγές προελεύσεως, συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που τις διαφοροποιούν από τις λοιπές οικονομικό-γεωγραφικές προελεύσεις. Το πρόβλημα της αποστάσεως σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες χώρες δεν αποτελεί μειονέκτημα για την χώρα μας, αντιθέτως, υπάρχουν εμπόδια, η υπερπήδηση των οποίων απαιτεί πολιτικές διαφορετικές από εκείνες που θα ενδείκνυντο για τις παραδοσιακές χώρες προελεύσεως.

Η ποσοτική ανάλυση έδειξε ότι η περιοχή αυτή πρέπει να τύχει υψηλής προτεραιότητας στη διάθεση πόρων για τη δημιουργία μιας ευρείας και δυναμικής βάσεως προελεύσεως τουριστών. Ειδικότερα, καθ' όσον αφορά στον χειμερινό τουρισμό, θα αποτελέσει κατά πάσα πιθανότητα την ζητούμενη διέξοδο. Περί αυτού υπάρχουν ήδη ενδείξεις από τα τουριστικά δρώμενα στην Τουρκία. Όπως ήδη ανεφέρθη, προέχει η ανάληψη προσπάθειας άρσεως των υφισταμένων εμποδίων και αξιοποίησεως των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα μας εν προκειμένω.

3.2. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΔΥΟ ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Η πρώτη από τις χώρες που θα αναφέρουμε είναι η Φιλανδία και πιο συγκεκριμένα το Ροβανιέμι..

Στην χιονισμένη Λαπωνία, υπάρχει μια πόλη που κάθε Χριστούγεννα μας θυμίζει από οποιοδήποτε μέρος στον κόσμο ότι υπάρχει μαγεία! Όλες τις υπόλοιπες εποχές, παραμένει μια φυσιολογική πόλη. Οι άνθρωποι που ζουν εκεί δουλεύουν, οι φοιτητές πηγαίνουν στο πανεπιστήμιο και οι επισκέπτες μοιράζουν το χρόνο τους στα διάφορα αξιοθέατα της. Κατοικείται από 36000 κατοίκους και η πόλη τους δημιουργήθηκε μόλις τον προηγούμενο αιώνα στη συμβολή των ποταμών Ουναjοκί και Κεμοjοκί. Στην είσοδο της Λαπωνίας, διατηρούνται κάποιες από τις παραδόσεις των περιέργων αυτών ανθρώπων του χιονιού. Μπορούμε να μάθουμε πολλά πράγματα για τις φυσικές συνθήκες υπό τις οποίες ζουν οι Λάπωνες και πολύ περισσότερα για το πώς οι συνθήκες αυτές επηρεάζουν την κουλτούρα και την ιστορία τους. Έκτος από τα μηχανήματα και τις επιστημονικές αίθουσες, κάτω από την τεράστια γυάλινη οροφή του Αρκτικού Κέντρου Ερευνών στεγάζονται και δύο

μουσεία, με σταθερές και έκτακτες εκθέσεις το καθένα. Το Αρκτικό Κέντρο λειτουργεί καθημερινά από τις 10 το πρωί έως τις 6 το απόγευμα, ενώ το εισιτήριο της εισόδου κοστίζει 11 ευρώ για κάθε ενήλικα και 5 ευρώ για τα παιδιά από 7 έως 15 ετών.

Οι μελετητές πιστεύουν πως η περιοχή όπου βρίσκεται το σημερινό Ροβανιέμι κατοικούνται συνεχώς ήδη από τη Λίθινη Εποχή. Ωστόσο, η εγκατάσταση οργανωμένων ομάδων στην περιοχή πρέπει να ξεκίνησε κάποια στιγμή μεταξύ 750 και 530 π.Χ.

Αν και το σημερινό Ροβανιέμι ως πόλη είναι νεότερο, η ονομασία του βρίσκεται για πρώτη φορά στα 1453, σε κάποιο επίσημο έγγραφο μεταβίβασης γης ανάμεσα σε γαιοκτήμονες του Κορκάλο και του Ροβανιέμι.

Κάποιοι υποστηρίζουν πως το Ροβανιέμι χρωστάει το όνομα του στους Εσκιμώους και στη λέξη «roarve» που στη διάλεκτο τους σημαίνει λόφος κυκλωμένος από δάσος. Ανεξαρτήτως του ποιοι ονόμασαν την πόλη, οι κάτοικοι της περιοχής ήταν πάντα άξιοι κατάφεραν να επιβιώσουν και να παράγουν τα απαραίτητα για την επιβίωση τους, σε ένα τόπο που έμοιαζε να βγαίνει από τους πάγους και που κατά τα πρώτα προϊστορικά χρόνια έδειχνε πως δεν θα μπορούσε να κατοικηθεί από ανθρώπους, παρά μόνο από ζώα.

Μαζί με επισκέπτες και μόνιμους κατοίκους της πόλης, μπορούμε να πάμε έξω στην πόλη για να ακούσουμε τη «Διάρυξη των Χριστουγέννων». Αν και δεν πρόκειται για κάτι παραπάνω από ένα μήνυμα αγάπης, σε αυτήν την πόλη, που φαίνεται να είναι η καρδιά των Χριστουγέννων, αποκτά άλλη βαρύτητα!

Καλό θα ήταν να κλείσετε τη διαμονή σας στο Ροβανιέμι μέχρι την τελευταία εβδομάδα του Νοεμβρίου. Η πόλη συγκεντρώνει τους fan του Αϊ Βασίλη απ'όλον

τον κόσμο, ενώ το μέγεθος της είναι σχετικά μικρό, με αποτέλεσμα τα σχετικά λίγα ξενοδοχεία της να γεμίζουν σύντομα..

Μια εβδομάδα στο Ροβανιέμι θα σας κοστίσει από 1350 ευρώ. Ο καιρός που επικρατεί είναι πολύ κρύος! Η θερμοκρασία τον Δεκέμβριο και τον Ιανουάριο στο Ροβανιέμι κυμαίνεται μεταξύ -17 και -8 βαθμών Κελσίου.

Για να πάμε στην Φιλανδία δυστυχώς δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση γιατί ο λόγος είναι ότι δεν πραγματοποιούνται οι απευθείας πτήσεις της Finnair για Ελσίνκι, πράγμα που σημαίνει ότι θα φτάσετε στην πρωτεύουσα της Φιλανδίας μέσω κάποιου ενδιάμεσου σταθμού.

Για να μείνουμε στο Ροβανιέμι δεν υπάρχουν πάρα πολλά ξενοδοχεία, όσο βρίσκονται στην πόλη είναι από μέτριας κατηγορίας και πάνω. Επίσης, οι τιμές του δεν είναι ιδιαίτερα φιλικές. Υπολογίστε πως για ένα δίκλινο δωμάτιο, ένα ζευγάρι με ένα παιδί πολύ δύσκολα θα πληρώσει λιγότερα από 150 ευρώ τη βραδιά.

Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε κάποια ξενοδοχεία:

- **Sokos Hotel Vaakuna**, koskikatu 4, Rovaniemi. Ξενοδοχείο πολυτελείας που ανήκει στην ομώνυμη φιλανδική αλυσίδα. Το δίκλινο θα μας κοστίσει από 157 ευρώ τη βραδιά.
- **Clarlon Hotel Santa Claus**, korkalonkatu 29. Το πιο καινούργιο ξενοδοχείο της πόλης, κατηγορίας 4 αστέρων. Το δίκλινο θα σας κοστίσει από 160 ευρώ.
- **City Hotel**, Pekankatu 9, Rovaniemi. Ξενοδοχείο πολυτελείας, πρόσφατα ανακαινισμένο στο κέντρο του Ροβανιέμι. Το δίκλινο θα σας κοστίσει από 150 ευρώ τη βραδιά.

Στο Ροβανιέμι θα βρούμε φαγητά που καλύπτουν όλα τα γούστα, ενώ εξίσου ευρείες επιλογές θα έχετε και σε περίπτωση που αποφασίσετε να φάτε στα ξενοδοχεία.

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποια εστιατόρια:

- **Pub Ylityo**, koskikatu 5. Πρόκειται για παραδοσιακή ταβέρνα. Για του λόγου το αληθές, συχνά θα δούμε και κατοίκους της πόλης να τρώνε εκεί.
- **Restaurant Oktetti**, Jaamerentie 31. Επίσης, θα βρούμε παραδοσιακές γεύσεις, αλλά σε πολύ πιο επίσημο περιβάλλον.

Η δεύτερη χώρα που θα αναφέρουμε είναι η Γαλλία και πιο συγκεκριμένα το Σαμόνι.

Η πόλη του Σαμόνι πρόκειται για ένα παραδοσιακά κοσμοπολίτικο θέρετρο της Ευρώπης. Αυτή η μακρά του «παιδεία» στον τομέα του τουρισμού είναι που κάνει την πόλη και την περιοχή γύρω από αυτήν να αντέχει και να εξυπηρετεί ακόμα και σήμερα τους χιλιάδες επισκέπτες της, καταφέροντας κάτι μαγικό, να κάνει τον καθένα από αυτούς να αισθάνεται μοναδικός. Γαλλική και παράλληλα επηρεασμένη από τη γειτονική Ελβετία, η πόλη διαθέτει τα πάντα όπως π.χ. εστιατόρια, ξενοδοχεία, καταστήματα και μπαρ στην πολυτελέστερη δυνατή εκδοχή τους. Βρίσκεται στα 1042 μέτρα, στη βάση του Λευκού Όρους, της υψηλότερης δυτικοευρωπαϊκής κορυφής που αγγίζει τα 4807 μέτρα. Αν και ο συνολικός, μόνιμος πληθυσμός ολόκληρης της κοιλάδας του Chamoniix συμπεριλαμβανομένης της πόλης και των χωριών ανέρχεται περίπου σε 10000 κατοίκους, οποιαδήποτε ημέρα κατά τη διάρκεια της χειμερινής σεζόν στην περιοχή μπορείτε να μετρήσετε επιπλέον 100000 ανθρώπους, τουρίστες ή απασχολούμενους εποχικά.

Ακόμα κι αν προτιμάτε όμως να ισορροπήσετε στα δύο πόδια σας και όχι σε σανίδες, θα βρείτε αρκετά ενδιαφέροντα πράγματα για να γεμίσετε το χρόνο σας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να διαθέτετε μαζί σας ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσό.

Η «τουριστική» ιστορία του Chamonix έχει τις ρίζες της στο 18ο αιώνα. Στα 1741, δύο εξερευνητές, ο Windham και ο Pococke, πρωτοέφτασαν στην κοιλάδα με σκοπό να περιηγηθούν στα παγωμένα βουνά. Κατά την παραμονή τους, ήρθαν σε επαφή με τον ντόπιο πληθυσμό, που την εποχή εκείνη αποτελούνταν αποκλειστικά από διάσπαρτες οικογένειες αγροτών και κτηνοτρόφων. Οι εντυπώσεις τους ήταν τόσο θετικές που μετά τη δημοσίευση των περιηγήσεων τους στην Ευρώπη, όλες οι περιπετειώδεις ψυχές της Γηραιάς Ηπείρου βάλθηκαν να κατακτήσουν τα βουνά γύρω από την κοιλάδα του Chamonix. «Στα 1770, βλέποντας μπροστά, η Madame Couterand άνοιξε τον πρώτο ξενώνα στο Chamonix και μόλις 10 χρόνια αργότερα την περιοχή επέλεξαν για τις διακοπές τους προσωπικότητες της εποχής όπως ο Goete, ο Saussure και ο Bourrit. Επισήμως η πόλη του Chamonix κέρδισε τον τίτλο του κοσμοπολίτικου θέρετρου το 1816, οπότε και στην περιοχή άνοιξε το πρώτο ξενοδοχείο πολυτελείας (Hotel de l' Union). Όταν στα 1860 ανοίχτηκε και ο πρώτος δρόμος που ένωνε τη Γενεύη με την κοιλάδα του Chamonix διαμέσου Sallanches, ο τουρισμός ήδη αποτελούσε την κύρια πηγή εισοδήματος των κατοίκων. Αν και τα κέρδη των ξενοδόχων ξεπέρασαν αυτά των «οδηγών βουνού» (έτερο δημοφιλές επάγγελμα στην κοιλάδα του Chamonix) στις αρχές του 20ού αιώνα, οι κάτοικοι έπαψαν να βασίζονται στην πρωτογενή οικονομία από πολύ νωρίς.»(Καθημερινή,2006)

Μπορούμε να μάθετε πολλά πράγματα για το πώς δημιουργήθηκαν τα βουνά των Άλπεων, ποια είναι η γεωλογική τους σύσταση και η οικολογική τους σημασία. Ακόμα περισσότερα πράγματα, όμως, θα μάθετε σχετικά με την παρουσία του ανθρώπου στα βουνά αυτά. Ποιοι ήταν οι πρώτοι οδοιπόροι στα χιόνια, πώς ανέβηκαν τις φαινομενικά απρόσιτες κορυφές και πώς κατάφεραν ακόμα και να επιβληθούν σε πολλά σημεία στο δύσκολο φυσικό τοπίο.

Στο Chamoniξ φυσάει απολύτως κοσμοπολίτικος αέρας! Γι' αυτό και το καζίνο για τους επισκέπτες της πόλης παίζει μάλλον το ρόλο αξιοθέατου! Στην καρδιά της πόλης, στην κεντρική πλατεία Saussure, το ίδιο το κτίριο του καζίνου είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό, με φυσικό φόντο την κορυφή του Λευκού Όρους. Περιπλανηθείτε στις αίθουσες του και συμπεριλάβετε στον προϋπολογισμό σας ένα μικρό ή μεγάλο, ανάλογα με τις δυνατότητες μας ποσό για να παίξετε black jack ή ρουλέτα. Όπως και να το κάνουμε, η περίοδος των Χριστουγέννων σηκώνει «τζόγο», έστω και συμβολικά, για το καλό! Απαραίτητη προϋπόθεση για να σας επιτραπεί η είσοδος να έχετε συμπληρώσει το 18 ο έτος της ηλικίας σας και, αν δεν σας φαίνεται, πρέπει να έχετε μαζί σας ταυτότητα που να το αποδεικνύει. Επίσης, αν και δεν υπάρχει δεσμευτικό dress code, μπορείτε να φορέσετε κάτι επίσημο για να μπειτε ποιο εύκολα στο κλίμα! Τα Χριστούγεννα ο «Καρυοθραύστης» παρουσιάζεται περίπου στα μέσα του Δεκεμβρίου, στο παγοδρόμιο της πόλης. Κλασική παράσταση, χορογραφημένη όμως με σύγχρονο τρόπο, όπως υπόσχεται ο σκηνοθέτης της Igor Bodrin.

Τέσσερις ημέρες πριν από το απόγευμα των Χριστουγέννων, οι 20 βιρτουόζοι στον πάγο του Igor Bodrin θα σας μεταφέρουν στο δωμάτιο της Marie και στην πιο μαγική μάχη μεταξύ παιχνιδιών. Τα Χριστουγεννιάτικα δώρα ζωντανεύουν

και όσο ο «Καρυοθραύστης» μάχεται εναντίον του Βασιλιά, κάτι από τη μαγεία της εποχής σκορπίζεται στον αέρα!

Για να πάτε εκεί θα πρέπει να φροντίσετε να προμηθευτείτε έγκαιρα για τα εισιτήριά σας, καθώς το μοναδικό θέαμα του πατινάζ στον πάγο συγκινεί μικρούς και μεγάλους, ειδικότερα αυτήν την εποχή, με αποτέλεσμα τα εισιτήρια να εξαντλούνται πολύ γρήγορα. Καλό θα ήταν λοιπόν να πάρετε τα εισιτήρια σας μέχρι την τελευταία εβδομάδα του Νοεμβρίου. Αν θέλετε να ρισκάρετε είναι πολύ πιθανό να βρείτε τόσο κατάλυμα όσο και εισιτήρια την τελευταία στιγμή, πιθανότατα όμως να τα πληρώσετε αρκετά ακριβότερα.

Για μία εβδομάδα στο Chamonix θα χρειαστείτε περίπου 1000 ευρώ. Σίγουρα δεν είναι η πιο οικονομική μας επιλογή στην Ευρώπη. Σε αυτό το ποσό υπολογίζονται τα εισιτήρια σας μετ' επιστροφής (αεροπορικώς μέχρι τη Γενεύη και από εκεί με λεωφορείο στη Γαλλία και στο Chamonix), η διαμονή σας σε κάποιο σαλέ που φιλοξενεί από 2-4 άτομα, κατ'άτομο, καθώς και περίπου 60ευρώ για ημερήσια έξοδα. Σε περίπτωση που θέλετε να κάνετε σκι, να νοικιάσετε εξοπλισμό ή να κάνετε μαθήματα, αυξήστε τον προϋπολογισμό σας τουλάχιστον κατά 200 ευρώ.

Οι θερμοκρασίες στο Chamonix στα τέλη Δεκεμβρίου και στις αρχές Ιανουαρίου κυμαίνονται από -3 έως 10 βαθμούς Κελσίου. Το κρύο, αν και τσουχτερό, είναι ανεκτό. Εκείνο που μπορεί να σας χαλάσει τα σχέδια είναι οι βροχοπτώσεις που, όμως, εναλλάσσονται με ήλιο με απίστευτες ταχύτητες.

Ο ευκολότερος και συντομότερος τρόπος για να πάτε εκεί είναι μέσω Γενεύης. Η Swiss Air έχει καθημερινά πτήσεις από το «Ελ. Βενιζέλος» με προορισμό την ελβετική πόλη και τα εισιτήρια θα σας κοστίσουν από 320 ευρώ. Από το αεροδρόμιο της Γενεύης στο Chamonix, μπορείτε να πάτε με

λεωφορείο ή ταξί (πληροφορίες θα βρούμε στο αεροδρόμιο). Αν επιλέξετε την πρώτη, φθηνότερη λύση, τα εισιτήρια σας από τη Γενεύη στο Chamonix θα σας κοστίσουν περίπου 20 ευρώ.

Η καλύτερη πρόταση διαμονής στην περιοχή του Chamonix είναι σε κάποιο σαλέ. Τα περισσότερα από αυτά νοικιάζονται με την εβδομάδα, ενώ οι τιμές τους είναι λιγότερο υψηλές απ'όσο, ίσως, φανταζόσαστε. Ανάλογα με το πόσα μέλη αριθμεί η παρέα μας, μπορείτε να ψάξετε μικρά σαλέ, που φιλοξενούν από 2 έως 4 άτομα, ή και μεγαλύτερα υπάρχουν σαλέ χωρητικότητας έως και 20 ατόμων. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- **Chamonix Mazot**, Chemin de Francois Devouassoux 145. Ένα σαλέ 2 έως 4 ατόμων θα μας κοστίζει από 400 ευρώ την εβδομάδα.
- **Mazot Florence**, Route des Pelerins 1438. Ένα σαλέ χωρητικότητας 2 έως 6 ατόμων θα σας κοστίζει από 600 ευρώ την εβδομάδα.

Η κουζίνα της περιοχής είναι βαθύτατα επηρεασμένη από τη γειτονική Ελβετία, γι'αυτό και βασική παρουσία στο μενού κάθε εστιατορίου είναι το περίφημο fondue τυριών. Αξίζει να το δοκιμάσετε στις διάφορες τοπικές παραλλαγές (αναμεμειγμένο με διαφόρων ειδών κρασιά κ.λ.π.). Δεν χρειάζεται να σας απασχολεί η πλούσια θερμιδική αξία του με το κρύο της περιοχής «καίγεται» εύκολα. Σε ό,τι αφορά τα εστιατόρια, τα περισσότερα είναι σχετικά πολυτελή. Την περίοδο των Χριστουγέννων καλό θα ήταν να κλείσετε τραπέζι πριν πάμε.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- **Fleur de Sel**, Av.De l'Aiguille du Midi 199. Εκτός από τα παραδοσιακά τοπικά πιάτα, μπορούμε να δοκιμάσουμε της κρέπες που φτιάχνονται με αλεύρι Βρετάνης! Θα καταλάβετε αμέσως τη διαφορά!
- **L' Eden**, Les Praz Chamonix. Το πιο παραδοσιακό εστιατόριο με γαλλική κουζίνα στην πόλη. Όλα τα υλικά είναι φρέσκα και υψηλής ποιότητας.
- **Le Munchie**, Rue des Moulins 87. Μία «εσάνς» από Ασία στην καρδιά της Δυτικής Ευρώπης! Το εν λόγω restaurant φημίζεται για τη φαντασία του σεφ του, ενώ έχει αναδειχθεί σε must στέκι των επισκεπτών της πόλης.

Μετά την περιγραφή που κάναμε για αυτές τις δύο χώρες πως είναι ο χειμερινός τουρισμός τους εκεί θα τις συγκρίνουμε με την Ελλάδα.

Η πρώτη χώρα που θα συγκρίνουμε με την Ελλάδα είναι η Φιλανδία και πιο συγκεκριμένα το Ροβανιέμι. Η Φιλανδία μαζεύει περισσότερους τουρίστες τον χειμώνα σε σχέση με την Ελλάδα και ο λόγος είναι ότι η Ελλάδα βρίσκεται πιο νότια σε σχέση με την Φιλανδία που είναι πιο βόρεια. Με συνέπεια στην Φιλανδία να επικρατεί περισσότερο κρύο τον χειμώνα και οι θερμοκρασίες να είναι αρκετά χαμηλές κάτω των 0 βαθμών Κελσίου πράγμα που δεν συμβαίνει σε καμιά περίπτωση στην Ελλάδα σε κανένα σημείο της. Επίσης άλλος ένας λόγος που επικρατεί η Φιλανδία της Ελλάδας είναι ότι οι Φιλανδοί έχουν την τύχη να έχουν τον Αϊ Βασίλη εκεί και να τον δουν από κοντά αυτόν και το χωριό του και αυτό είναι καλό για τα μικρά σε ηλικία παιδάκια που θέλουν να τον δουν για να τους μοιράσει τα δώρα τους, δυστυχώς στην Ελλάδα δεν συμβαίνει κάτι παρόμοιο με αυτό. Επίσης στην Φιλανδία υπάρχει τέτοια «ζήτηση» που όλα τα ξενοδοχεία εκεί είναι από πολύ νωρίς κλεισμένα σε αντίθεση με την Ελλάδα που δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Η δεύτερη χώρα που θα συγκρίνουμε με την Ελλάδα είναι η Γαλλία και πιο συγκεκριμένα το Σαμόνι. Το Σαμόνι είναι τον χειμώνα πλούσιο από χιόνι και προσεγγίζει πολλούς επισκέπτες και επίσης είναι πολύ κοντά στις Άλπεις με αποτέλεσμα οι τιμές των ξενοδοχείων να είναι αρκετά υψηλές σε αντίθεση με την Ελλάδα που δεν έχει τόσο πολύ χιόνι όμως οι τιμές στην Ελλάδα σε σύγκριση με τις τιμές στην Γαλλία είναι χαμηλότερες και μπορεί να προσέλθουν και άτομα που είναι στις μικρότερες οικονομικές τάξεις. Βέβαια στην Γαλλία και στο Σαμόνι έχει καλύτερη θέα από την Ελλάδα αλλά έχει όμως συνεχείς βροχοπτώσεις σε αντίθεση με την Ελλάδα που δεν έχει τόσο συνεχείς βροχοπτώσεις. Στην Ελλάδα υπάρχουν χιονοδρομικά κέντρα που μπορούν να ικανοποιήσουν αρκετά τους επισκέπτες και σε χαμηλότερες τιμές σε σχέση με την Γαλλία .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μέσα από την παρούσα εργασία συμπεραίνεται ότι η ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού στην Ελλάδα χρειάζεται αντιμετώπιση από το κράτος και τους αρμόδιους οργανισμούς όπως ο Ε.Ο.Τ.

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα παρατηρείται αύξηση στον τουρισμό , σε αντιδιαστολή με τον χειμερινό τουρισμό όπου υπάρχει υποτονικότητα , λόγω της μη διαδοχής του.

Για να επιτευχθεί η ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού στη χώρα μας θα πρέπει να επικεντρωθούν οι αρμόδιοι κρατικοί φορείς στην βελτίωση ορισμένων παραγόντων , όπως η προβολή και η διαφήμιση των διαφόρων προορισμών και η βελτίωση των γενικών υποδομών και οι ιδιώτες να φροντίσουν τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των ξενοδοχειακών τους μονάδων και των προσφερόμενων υπηρεσιών τους , ώστε να επιβιώσουν στην διαρκώς ανταγωνιστική από γειτονικές χώρες-αγορά .

Η διαπίστωση ότι η βελτίωση της ενδιάμεσης περιόδου προέρχεται από τον υπόλοιπο κόσμο , μεταφέρει ένα σημαντικό μήνυμα: α) τις ενεργητικές επιπτώσεις του τουρισμού από τον υπόλοιπο κόσμο στη βελτίωση της εποχιακής κατανομής του αλλοδαπού τουρισμού στην χώρα μας , και β) την ανάγκη σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών που θα αυξήσουν την ελκυστικότητα της Ελλάδας παγκοσμίως.

Λόγω της οικονομικής δυσχέρειας που επικρατεί στην κοινωνία μας , η ζήτηση τον χειμώνα για τον τουρισμό προέρχεται από άτομα οικονομικά ευκατάστατα, χωρίς πολλές υποχρεώσεις και πληροφορημένα . Για να

προσεγγισθούν άτομα που παραδοσιακά προτιμούν να κάνουν διακοπές το καλοκαίρι ώστε να αλλάξουν αυτή την προτίμηση , πρέπει να βελτιωθούν οι υπηρεσίες και να καθιερωθούν ανταγωνιστικές τιμές σε αυτές.

Οι υποδομές της Ελλάδας υστερούν σε σύγκρισή με ανταγωνίστριες χώρες σε λιμάνια , δρόμους και αεροδρόμια . Κατά την τελευταία δεκαετία οι μεταφορές βελτιώθηκαν σε μεγάλο βαθμό , όμως δεν έγιναν οι κατάλληλες βοηθητικές υποδομές που να τις υποστηρίζουν , με συνέπεια να υστερούμε ακόμα . Σε καμία από τις υποδομές που θεωρούνται προϋπόθεση για να αναπτυχθεί ο χειμερινός τουρισμός , η χώρα μας δεν το διαθέτει από συγκρίσιμη προσφορά .

Επίσης θα πρέπει να τονιστεί ότι το γενικό συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει η χώρα μας στον τουριστικό τομέα δεν σημαίνει ότι το διαθέτει και για κάθε ειδική μορφή τουρισμού , εξεταζόμενη υπό το πρίσμα κύριου κριτηρίου προσελκύσεως .

Η προβολή του χειμερινού μας τουρισμού δεν μπορεί να φέρει αποτελέσματα αν δεν οργανωθεί , δεν αναζωογονηθεί αποφασιστικά απ' την αρχή. Για να γίνει αυτό θα πρέπει το κράτος και οι ιδιώτες να επενδύσουν στον χειμερινό τουρισμό της χώρας μας χωρίς να έχουν ενδοιασμούς , έχοντας ως κέρδος τη μείωση της ανεργίας και του ανεργειακού επιδόματος , την εισροή συναλλάγματος και τη βελτίωση της εικόνας της χώρας μας παγκοσμίως .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ε.Ο.Τ.,Ε.Σ.Υ.Ε.,1998,εκδόσεις Συλλογικό

ΓΚΟΥΣΤΗ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ,ΖΑΝΝΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, Ο ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2003,εκδόσεις Ιωσηφίδη

ΜΕΛΕΤΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ
ΤΟΥ ΥΠ.ΕΘ.Ο,1987,εκδόσεις Καραγκούνη

ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ, ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ,2005,εκδόσεις Μηνιακάκη
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΤΑΞΙΔΙΑ- ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΕΣ ΑΠΟΔΡΑΣΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ,2005

ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, Ο ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ, 2001,εκδόσεις Επτάλοφος

TREKKING HELLAS ΣΠΟΡ ΣΤΗΝ ΦΥΣΗ, WWW.TREKKING.GR,1998

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ, WWW.SITEMAKER.GR,1997

Η ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΤΕΧΝΗ, WWW.DISABLED.GR,2004

ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ, WWW.SOFIAKALANTZAKOU.GR, 2003

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, WWW.ECOCRETE.GR, 2004

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2004 & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, WWW.ANA.GR, 2003